

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 12 K.
Félévre 6 K.
Negyedévre . . . 3 K.
Hirdetési díj: Egyhasábos
petitsor egyszeri hirdetése
15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

Szerkesztőség és
:: kiadóhivatal ::
Kösch Árpád
könyvnyomdája
Eperjes, Fő-u. 59.
:: Telefon-szám 16. ::

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
□□ és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. □□**

A sárosi emlékalbum.

A közel napokban hagyja el a sajtót hazai háborús irodalmunk legeredetibb s örökéletű terméke, a sárosi emlékalbum, hogy egyrészt késő korok számára beszédes emlékként őrizze Sáros siralmas pusztulását s a nehéz megpróbáltatásokat. másrészt dicsőséggel hirdesse azt a törhetlen lelki erőt, mely pillanatra sem tud beletörődni a sorscsapásba, de sőt inkább fokozott tevékenységre, építő munkára serkenti a magyar társadalmat.

Mint a mélyen bujkáló tűz, ha levegőhöz jut, olyan lobogó szenvedéllyel tört elő a magyar nemzet gondoskodó szeretete porbasújtott övéi iránt, amikor szabad lett az út a Kárpátok orszofojtogatva völgyeihez. Kicsiny és nagy hordozza a téglát, építi újra népünk hajlékát. A sárosi emlékalbum újra a nagyközönséghez fordul: adjatok még! Igen, ugyanazokhoz fordul, akiket már annyiszor kért s akik már annyit adtak. De parancsoló szükségből kilincsel ajtóinkon s kér bebocsátást, s a jövővényt befogadva tudjuk mindannyian, mennyivel többet kellene nélkülöz-nünk, szűkölködnünk, ha otthonunknak nem volna ajtaja, melynek régi, bizalmas hangján nyikorgó kilincse gonddal őrizi, mit amazok meg nem érdemelten, éretünk elvesztettek.

A 160 oldalnyi terjedelmű, díszes kiállítású munka, melynek tartalmát közéletünk jeleseinek cikkei, nyilatkozatai, legnevesebb fróink harctéri leírásai és elbeszélései teszik, s melyet gazdagon tarkítanak a sárosi harcokkal vonatkozásban álló képek, térképek, a megjelenést követő napon lapunk kiadóhivatalában lesz kapható.

Id-iktatjuk az emlékalbum meleg, hangulatos előszavát:

ELŐSZÓ. A fájdalom a sárba vete engemet, úgyannyira, hogy magamat hasonlít-hatnám a porhoz és hamuhoz.
Jób könyve XXX, 19.

Oroszdúlás... Sáros... szenvedés... nyomor... Óh, hány-szor leírt szavak ezek és mi most úgy szeretnők, hogy lelke legyen minden betűnek, amit ez emlé-könyv bánatos prólogusaként ide iktat a szívünk, hogy lelke legyen minden sor-nak, amivel szíveknek, irgalmas magyar szíveknek ajánljuk ezt az albumot, mint lelki ajándékot, testbéli ajándékokért, amit Sáros kapott dúló világháború idején, a

történet legnagyobb esztendeiben fiától, testvéreitől, szép Magyarország gyermekeitől Azt szeretnők, hogy úgy fogadná mindenki ezt a könyvet, mint drága emlé-két szomorú nagy időknek, amit könnyel írtak és vérrel és sóhajtással szárították meg a betűit...

A históriát most azok csinálják, akik dobogó mellel emelnek pajzsot a csata-téren sívító golyók, bömbölő gránátok útjába; azok a történetírók most, akik nem beszélnek sokat, csak némán, panasztalan ajakkal szenvednek, véreznek és hal-nak meg ellenség előtt. De ez a könyv mégis história lesz: szent dokumentuma erős lelkeknek, jó magyaroknak, igaz honfiaknak, akik éltek e hazáért, éltek 1914/15-ben, éltek kegyetlen napokat, reménytelen éjszakákat és véres ködökön át is meg tudták látni a magyarok Istené-nek szivárványát, a szövetség jelét, és tudták, hogy a mikor haragos felhők fődik az eget, megtetszik az Úr íve keleten. És úgy történt, amint hitték: a zivatar után felhőtlen tisztaság koszorúzta Kárpát bérceit és Sárosban a magyar maradt az úr, Árpád nemzete, erős kezében szűzen lobogtatva szent zászlaját.

Sáros megállta helyét, de ahol végig-vert szegény földjén a vihar, Jób keser-gése hangzott mindenfelé. A «por és hamu», a «kövön nem maradt kő» ezúttal nem az irgalmasság fölkelésére szánt frázisok, de fekete igazságok voltak és ha győzni akart a szív a nyomoron, gyors, elhatározott cselekedetre volt szükség. A harc megindult és mi most nem dicsé-retet akarunk mondani az orosz betörés által sújtott sárosi népet segítő bizottság-nak, — eddig végzett munkája nyitott könyv az ország közönsége előtt — csak ennek a harcnak a lelkére szeretnénk sugarat vetni, hogy lássa mindenki, akit illet — és kit nem illetne, aki magyar? —

hogy ennek a harcnak a lelke isteni ere-detű, nemcsak azért, mert a szeretet fegyverével küzd, hanem azért is, mert elválaszthatatlan szövetségesevé fogadta a művészetet. Kezdetől fogva karöltve jár a sárosi akció a művészetrel, az iro-dalommal és kezdetől fogva nem fogyott ki a szépből, mely szeretettel állott a jó szolgálatába. Kiállítás, hangversenyek, fel-olvasások, — mindenki tudja, milyen nép-szerű lett Sárosért dolgozni, alkotni ma-radandót, örökéletűt. A múzsák égisze alatt indult meg s folyik ma is ez a harc, gyönyörű harca épülő falvaknak üszkös romokkal, teremtő szépnek pusztító rúttal. Köszönet érte mindenkinek, aki kivette belőle a maga részét! És hála elsősorban és különösen azoknak a magyar művészek-nek, akik minden más érdeket félretéve, önzetlenül adták oda a nagy célra lelkük kincseit s boldog jutalmuk volt, ha egy követ nyerhettek érte cserébe egy új házhoz, amelyben egy hajléktalan sárosi család fog új otthonot találni.

És a múzsák égisze alatt készült el ez az Emlékalbum is, Sáros pusztulásának írott emléke. A szellem arisztokratái írták szeretettel, jó kedvvel, tiszta áldozatul a kedves oltárra, amelyen szent tűz, a haza-szeretet lángja ég. És mi, szerény hirdetői ennek a műnek, irgalmas magyar szívek-nek ajánlva gazdag szívek ajándékát, azt szeretnők, hogy aki most és később, akár századok múlva is lapozni fog ebben az Albumban, megérezze rajta a könny illatát és megértse a vér szavát, amely szomorúan, de büszkén fogja elmondani minden idők magyarjainak, hogy a nagy világháború idején Sárosmegye népe rettenetes napo-kat élt. de átélte őket becsülettel, hittel és reménnyel, és ajándékba kapta érte Isten segítségét s honfitársai szeretetét.

Az orosz betörés által sújtott sárosi népet segítő bizottság.

□□

Március 15-ikén, 16-ikán és 17-ikén Olympiában:
szerdán, csütörtökön és pénteken (5, 7 és 9 órákor) : az

A REZERVISTA-KADÉT

□□□□□□□□ „Életünket és vérünket...!” Hazafias háborús dráma 4 felv. (Zenéje Lehártól.) □□□□□□□□

Helyárak: Földszinti páholy 8 K; pótsték 150 K. Erkélypáholy 6 K. Erkély I. és II. sor 80 f, III. és IV. sor 40 f. I. hely 120 K. II. hely 90 f, III. hely 40 fillér. — **Jegyelővétel:** a Kösch-cégnél és az előadási napokon d. e. 10-12, d. u. 3-tól a pénztárnál.

A háborúban megvakult katonákról.

A most folyó világháború ezrével teszi rokkanttá hős katonáinkat s rokkant katonáink közül leginkább megvakult hőseink bírják, és méltán, a közönség részvétét, szánalmát. Sajnos, sokan, igen sokan veszítik el legfontosabb érzékszervüket: szemüket e dúló harcban, de, Istennek hála, nem olyan nagy megvakult hőseink száma, mint amennyire sok érzékeny lelkű, de idősebb természetű honfitársunk saját lelki nyugalma rovására és mások nyugtalanítására becsüli és a jóléretsütség címén sok ezrekre menő vak katonák híreit terjeszti. A nagyközönség megnyugtatósa érdekében kötelességet vélek teljesíteni akkor, amikor az örök sötétségbe borult harcosainkról teljesen megbízható adatok alapján jelen rövid közleményt közrebocsátom.

Az 1915 év, vagyis a háború 17. hónapja végéig 112 magyarországi vak katonát hagyta el gyógyultan a kórházat és került a m. kir. rokkantügyi hivatal vakok intézetébe, amely intézet ezidő szerint a vakok budapesti kir. orsz. intézete épületében van elhelyezve. Ez a szám nem jelentheti tehát a megvakult katonák teljes számát, mert a különböző kórházakban még kezelés alatt állók száma ebben a számban még nem foglaltatik benne. Bizonyoságot azonban ez a szám aziránt mindenesetre nyújthat, hogy a vak katonák száma az ezreket semmiesetre, legfeljebb a százak számát érheti el ezideig.

A háborúból minden időben jöttek haza katonák, akiknek a szemére örök sötétség borult, akik nem láthatták viszont az őket hazaváró szeretteiket. Hogy milyen sors várt rájuk, arról a régi időkben mit sem tudunk. Az első följegyzések 1260-ból valók, amikor IX., vagyis szent Lajos francia király a keresztesháborúban megvakult katonái részére a Quince-Vingts-t létesítette. Történelmi följegyzésekből tudjuk, hogy Napoleon egyiptomi seregéből származó vak katonákat százával vezették végig Páris utcáin, de hogy minő gondoskodásban volt részük, erről biztos adataink nincsenek. A hadban megvakult katonákról való rendszeres gondoskodás első nyomait az 1813., 1815. évi háborúk befejezése után találjuk Németországban, amikor a porosz nép közadakozás útján nagyobb pénzösszeget

gyűjtve, a megvakult katonák foglalkoztatása céljából Berlinben, Breslauban, Königsbergben, Marienwerderben és Münsterben intézetek létesültek, amelyek, miután a háborúban megvakultakkal szemben kötelességüket teljesítették, többnyire a normál vakok szolgálatába állottak s így a mai napig is fennállanak.

A még egyre dúló háborúban megvakult hőseinkről való gondoskodás érdekében nagy-szabású akció indult meg. Ez a gondoskodási akció azt tűzte ki célul, hogy megvakult katonáinkat ismét munkaképessé téve, őket a társadalomnak hasznos, munkás tagjaivá tegye és amennyiben a vakok által az ő munkaképességük mégis csak csökkent, oly anyagi támogatás vétetett tervbe, amely őket a nyomor és szükség ellen biztosítja.

Miután túlon-túl gyakran fölvetődik az a kérdés, hogy hogyan vakulnak meg katonáink a harctéren, a rendelkezésemre álló adatok alapján erre a kérdésre is röviden megfelelek.

Száz megvakult katonáról vannak adataim. Ezek közül 63 frontális, azaz oldalról ért lövés által vakult meg. Az ilyen lövések esetében a golyó vagy a szemgolyók mögött a halántékon hatolt át és átütötte a szemidegeket, vagy mind a két szemgolyót roncsolja össze vagy csak egyet s a másik szemet szimpatikus gyulladás teszi tönkre. Itt rá kell mutatnom, hogy a normál vakoknál is gyakori az az eset, hogy az egyik szem sérülése folytán a gyulladás áttérjed a másik szemre is és előidéz teljes vaktságot, ami sokszor a sérült szemnek idején való eltávolítása esetén kikerülhető lett volna. Miután a betegek azonban rendszerint addig ragaszkodnak a beteg szem gyógyításához és csak akkor egyeznek a beteg szem eltávolításába, mikor a gyulladás már az ép szemre is áttérjed, az operáció rendszerint késői s a teljes vaktság kikerülhetetlen. 20 katonára robbanás következtében vakult meg, úgy hogy lövedékrészek vagy a robbantástól szétzúzott más tárgyak részei hatoltak a szembe és sértették meg azt. Egy katonára például föl nem robbant aknákat vizsgált s a késve bekövetkezett robbanás a puskaporiszemek nagy mennyiségét szórta arcába. Négy esetben agysérülés zavarta meg a látás középpontját, 7 esetben pedig idegsorvadás volt a vakulás oka. Az idegsorvadásos megvakulás esetében a valószínűség amellettszól, hogy a harcosok az idegsorvadás

kezdődő betegségével vonultak be s a nagy idegrázkódás, az izgalom és a kimerültség gyorsították a betegség lefolyását, a vaktság bekövetkezését. 4 harcosot tifusz, vagy más betegség fosztott meg a szemétől, 2 esetben pedig bizonytalan, illetve ismeretlen az ok. Néhány százalék kivételével a sebesüléstől nyomban bekövetkezett a vaktság.

A katonák vallomásaiból megállapítható, hogy ragaszkodnak az élethez azután is, miután már rájuk borult a sötétség. S ez természetes. Lehajolnak, tapogatózva fedezéket keresnek, hogy kikerüljék a halálos golyót. A megvakulást rögtön követi a gyógyulás reménye s mikor már a gyógyulás reménye elvész, akkorra már egy új élet útján haladnak, a m. kir. rokkantügyi hivatal vakok intézete vezetése mellett.

Kleits János,
a vakok eperjesi intézetének igazgatója.

SZÉCHENYI-KÖR.

Dr. Eötvényi Nagy Olivér, a kassai jogakadémia dékánjának előadása. Márc. 8-ikán az Eperjesi Széchenyi-kör irodalmi estéjén magas színvonalú, mélyen járó előadásban gyönyörködhetett közönségünk, mert ez alkalommal szerencsénk volt hallhatni dr. Nagy Olivért oly kérdéssről, amely ma a legaktuálisabb kérdések közé tartozik. Előadásának tárgya: «A háború és diplomácia» volt. A bevezetésben ismertette a diplomácia keletkezését, fejlődését és mai hivatását. Ezután a diplomáciai okmányok felhasználásával foglalkozott a szerb konfliktussal, Belgium semlegességének kérdésével és az olaszok árulásával. Tudományos módszerességgel, mindazonáltal bámulatos érdekesítő előadásban fejtette ki meggyőző okfejtéssel a maga álláspontját a fontos kérdésekben. Intelligens közönségünk, amely dr. E. Nagy Olivérnek minden előadására előszeretettel jön el, ez alkalommal is feszült figyelemmel, nagy érdeklődéssel hallgatta a népszerű és tudós előadó remek előadását s tetszésének az előadás végén szünni nem akaró tapsal és éljenzéssel adott kifejezést. Az irodalmi estélynek színvonalához méltó volt Pálesch Lenkének szereplése. A fiatal lélek bájjával, közvetlenségével és mély érzéssel szavalt el két háborús költeményt. A közönség a kedves

TÁRCA.

Bredeczky édesatyja.

Írta: dr. Horváth Ödön.

... Nagy családdal megáldott, vagyontalan, evangélikus, falusi kántortanító!...

Kell-e életkörülményeiről egyebet is mondanom!?

Kell-e egyebet is mondanom arról, hogy élete csupa gond, nélkülözés és küzdelem!?

Az egykori Németjakabvágyáson betöltött hasonló állásából 1777-ben költözött át Leibicra, a Késmárk közelében fekvő picinyke szepességi városba, ahol rokonok közelében, némileg könnyebb megélhetést remélt. S átköltözködésének közvetlen oka az a pusztító tűzvész volt, amely Németjakabvágyáson csaknem az egész lakosságot, s közöttük őt is, mindenéből kifosztotta.

Elgondolhatjuk azokat az annyira nyomasztó viszonyokat, amelyek között a sorsüldözött, szegény családnak élnie kellett!...

De nem is vagyunk csupán arra utalva, hogy csak «elgondoljuk» ezt. Hiszen itt vannak előttem nagy csomóban a gyöngéd gyermeki szívvel összegyűjtött és az elrongyolt szélű, durva, merített papíron írott atyai levelek! Oh sokkal többet és sokkal hívebben beszélnek ezek írójuk felől és annak életkörülményeiről, mint ahogy azt mi elgondolhatjuk!...

Az édesatyja levelei!... Melyek mind «Leibitz»-ről vannak keltezve. Melyeknek annyira jellegzetes, erőlyes, szép állóírása valósággal a «tanítómestert» látszik elélnke tüntetni még saját fával: Bredeczky Sámuellel szemben is. Az atyai levelek, amelyek között nincsen egyetlen egy sem, amely homlokán ott ne viselné a komoly vonásokkal leírt «Alpha és Omega» betűket, az örök figyelmeztetőket Arra, aki a «Kezdet és a Vég»; és amelyeknek tárgya, hangja, egész frászmódja mindenkor olyan nagy-szerűen tud hozzásimulni ahhoz, akihez intézve lettek: az egyre fejlődő kiváló fiúnak szív- és értelevilágához; csupán egyet őrizve meg folyton és változatlanul: a hűséges szeretetet, a

szülői áldó gondozást és az önfeláldozásig menő odaadást azért a gyermekért, akiről mintha mindenki érezte volna azt, hogy legkiválóbb s majdnem országos hírű tagja lesz az egész családnak!...

Istenem!... A vagyoni viszonyok!... Ennek jellemzésére csak egyet! Mikor az ifjú Bredeczky Jénába készül, és amikor atyja egyik levelében megírja neki azt, hogy az otthoni ismerősök erről a tervéről előtte mit mondtak, hogy t. i. az egyik szerint nem teszi okosan, ha a theologia végett akar a külföldre menni, a másik szerint pedig, hogy szándéka helyes ugyan, de csak az kellene, hogy legalább előfogata lenne az utazásra, — ugyanabban a levélben elmondja azt is, hogy a fiú utazására szükséges 100 frtot sehonnan se tudja megszerezni. Mindössze csak 72 frtot és néhány krajcárt tudott összegyűjteni és pedig ezt is csak úgy, hogy 50 frtot a saját járandóságára előlegül csikart ki, hogy egyháza három darab aranyat, többen pedig, akiknek nagy részét névleg is felsorolja, néhány forintot adtak. El-

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGEK, CUKOR-
KÁK □ □ LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENÓNÉL

megjelenés
melegség
Eötvényi
jövétel vol
igen soká

Lélek

a nagysá

Míg a

ronggyá

zászló ala

mezőn, ad

összeho

tömörülne

«A magy

hogy rabo

Összeh

állítsanak

fehér zász

magyarok

képével dí

át emlékez

kat azokra

tűzhelyeink

völgyeit és

legerősebb

Temple

győzelmé

ség az isko

Temple

forrása a h

A tom

mentő, Bár

és a bresz

védek aratt

abban a te

nemzet nag

szédek által

a nemzeti r

A Viszt

hörgésről st

nak vértől

honvédek lo

hirdetik és b

nek, akik a

mondja, hog

kérte a seg

között térte

oly végtelen

nak, akik cs

tőkék felől

fillérje sem

pénztárból

rasonként s

azt, és háro

kell kérnem,

kellemes de

közölhessek,

azt tölem r

nem is telí

hogy én, az

és a legsajná

Közvetlen

taival milye

tételnek az o

üzenetének a

szükségelt fel

hogy mivel a

és ennyi dar

utazásra ösz

vétellel is cs

tárgyaknak a

sem lehet.

Mily fájd

fordult csapa

gekről!

megjelenésű szavalót látható rokonszenvvel és melegséggel fogadta. Az irodalmi este után dr. Eötvényi Nagy Olivér tiszteletére kedélyes összejövetel volt a «Fekete sas» éttermében, amelyben igen sokan vettek részt.

HIREK.

Szabó Antal.

Lélekemelő iskolai ünnepélynek voltak részesei a nagysárosiak március 7-ikén.

Míg a hős apák, a vitéz testvérek véres, ronggyá tépett, de győzelmi glóriával övezett zászló alatt életüket és vérüket áldozták a harcmezőn, addig a gyermekek, a kis testvérek itthon összehozván filléreiket, ugyancsak zászló alatt tömörülnek és lelkesedéssel, önérettel éneklük: «A magyarok Istenére esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!»

Összehozták filléreiket, hogy örök emléket állítsanak maguknak és újabb dísszel ékesítsék fehér zászlójukat. Hadizászlószeget vertek a magyarok Nagyasszonya és szt. Imre herceg képével díszített zászlójukba, hogy örök időken át emlékeztesse őket és a következő generációkat azokra a hadierényekre, melyek megmentették tűzhelyeinket, megtisztították a Kárpátok hegyeit, völgyeit és varázserejű leheletükkel az ellenség legerősebb várait is elfűjték a földszínéről.

Templomból, hol szt. mise volt fegyvereink győzelméért, vonultak a gyermekek és a közönség az iskola termébe.

Templom, iskola; e kettő melegágya, éltető forrása a hazafiságnak, a hadierényeknek.

A tomasow—komarowi, az Eperjest megmentő, Bártfát felszabadító limanovai, a gorlicei és a breszlítovszki ütközetekben azok a honvédek arattak győzelmet, kiknek egy része ugyanabban a templomban nyert hazafias nevelést a nemzet nagyjainak példáival átszőtt erkölcsi beszédek által és ugyanabban az iskolában edződött a nemzeti megpróbáltatás nehéz napjaira.

A Visztula siető hajjai, Galiczának halálhörgésről suttagó fenyvesei, Oroszlengyelországnak vértől ázott mezői, de különösen a kassai honvédek lobogójának tündöklő dicsősége fennen hirdetik és bizonyítják, hogy azoknak a tényezőknak, akik a 9-es honvédek zászlajának neveltek

leventéket, helyén volt a szívük és derekasan megállták helyüket. S azok gárdájából való a nagysárosi volt róm. kath., jelenleg állami iskola tanítói kara és Szabó Antal ig.-tanító, a primus inter pares.

Ha cseppekből áll a tenger, ha értékteleneknek látszó mozaikdarabok alkotják a velencei szt. Márk-templomnak csodálatkeltő mozaikképeit, ne nézzük le akkor a dreadnaught-ot viselő és a tengerelátjárót elrejtő tenger alkotórészét, a cseppet; ne vessük meg a lelket, szemet gyönyörködött mozaikképnek elemét, a semminek látszó mozaikkövecskét se. Álljunk meg hát legalább egy szóra a szürke tanító előtt is. Mert minden, hivatását híven, pontosan, lelkiismeretesen betöltő, munkás tanító egy-egy mozaik-darab a világháború győzelmi képeiben, egy-egy csepp abban a tengerben, melynek hatalmas hullámverései megzavarták és tönkre silányították az ellenség vészés áradatát.

Igenis, méltó és igazságos, hogy a gyermekkor féltelenségét megbabolázó és ezáltal becsületes honfiakat nevelő tanítót is észrevegyük akkor, amikor az e ismerés koszorúit osztogatjuk. Mikor a hősokeket győzelemre vezető vezéreket magasztaljuk, az igazságosság úgy hozza magával, hogy a hősokeket nevelő tanítóról is megemlékezzünk, kiváltképpen akkor, ha egy negyedévszázadon át teljesített áldásdús, lelkiismeretes és hazafias működés emeli ki őt a köznapiaságból. És Szabó Antal az, akit homloktérbe vezet az ő hosszú, immár negyedévszázados kiváló tanítói szolgálata Nagysároson.

Nyelvében él a nemzet! Ez volt Szabó Antal jelszava. E jelszó irányította tanítói működését negyedévszázadon és működését fényes siker koronázta. E jelszó alatt valóra váltott programjának köszönhetjük, hogy Nagysároson nemcsak az iskola falai között hangzik a gyermekek ajkairól a precizen kiejtett magyar szó, hanem azokon kívül is. És maholnap elérjük azt, hogy nemcsak a magyar hangzású régi családnevek, nemcsak a patakok, a kútak, az erdők, a dűlők tősgyökeres szép magyar nevei fogják jelezni és hirdetni, hogy Nagysáros, a hajdan szab. kir. város lakói magyarok voltak, hanem a hajdaniaknak mostani unokái az ő tisztán kiejtett magyar beszédjükkel is arra a jóleső meggyőződésre vezetik majd Nagysáros történeti emlékeinek látogatóit, hogy itt Rákóczi-

nak magyar kurucái fészkeltek s jelenleg azok unokái laknak.

Mi az ő keze alól kerültünk ki. Jóleső érzéssel, a jövőbe vetett, megnyugtató reménnyel hallgattuk a gyermekeknek szép és hazafias énekeit s szavatait, mert mindnyájan éreztük, láttuk, hogy amit ajkuk mondott, azt a szívük érezte.

Nem csoda hát, ha eközben megérlelődött lelkünkben az a kívánság, hogy bár minden felvidéki községnek lenne egy-egy Szabó Antalja, mert akkor abban nyugodt lehetne a magyar génusz, hogy a Felvidéken meddő marad a pánszlávizmus minden erőlködése.

Nagysáros, 1916. március 8.

Urbán István.

Bujanovics Gyula főispán minden szerdán d. e. 10—12 óra között ad magánkihallgatásokat.

Nemesi névváltoztatás. A király megengedte, hogy kisóczy Kissóczy Mátyás eperjesi tvsz. elnök és törvényes utódai, magyar nemesiségük és kisóczyi előnevük épségbentartása mellett, családnevüket *Kissóczy*-ra változtassák.

Dr. Zsembery István kitüntetése. A király dr. Zsembery István budapesti ügyvédet, Sárosvárm. tb. tiszti főügyészt, a főiskolai jóékonysági intézmények sikeres vezetése által szerzett érdemei elismerésül a III. oszt. vaskoronarenddel tüntette ki. A magas kitüntetés egész társadalmunkban, mely dr. Zsemberyt magáénak vallja, őszinte visszhangra talált.

A nagybójtai magyar szentbeszédek a főtemplomban minden csütörtökön délután 6 órakor *Paskovits* Ferenc káplán tartja.

Nagybójtai szentbeszéd a gör. kath. székesegyházban. Az előző évekhez hasonlóan ezidén is az eperjesi püspöki székesegyházban nagybójtai szentbeszédnek fognak tartatni. Minden pénteken délután 5 órakor magyar nyelven; szónok: dr. Novák István megyéspüspök. Minden vasárnap délután 1/2 4 órakor tót nyelven; szónok: Gerbery Sándor c. kanonok, eperjesi gör. kath. plébános.

Névnapi megváltás. *Tahy* József udv. tanácsos, vm. alispán névnapi és egyéb alkalmi üdvözlések megváltása címén 20 kor.-t adott a sárosmegyei hadiárva alapja javára.

mondja, hogy a legjobbakat könnyek között kérte a segítségre, hogy ők azonban könnyek között tértek ki a kérelem teljesítése elől, mert oly végtelenül nagy pénzsűke van, hogy azoknak, akik csak kevéssel azelőtt ezrekre menő tökékel felől rendelkeztek, nincsen mostan ezer fillérje sem! «Én sem tudom fizetésemet a pénztárból egyszerre megkapni sohasem. Garasonként s csakis ritkán: forintoként kapom azt, és háromszor, négyszer, sőt hatszor is hiába kell kérnem, amíg valamit kaphatok!» ... «Hogy kellemes dolgokról írjak és veled ilyeneket közölhessek, — írja egy másik levelében, — azt tőlem nem lehet kívánni és ilyen tőlem nem is telik» ... «Csak azt az egyet tud, hogy én, az enyémmel együtt, a legszomorúbb és a legsajnálattaméltóbb állapotban vagyok!» ...

Közvetlenségével és igazán szegényes adataival milyen lehangoló például annak a pár tételnek az olvasása is, amelyet az anya egy üzenetének a tolmácsolása tár elének, amikor a szükségelt fehéreneműkre nézve azt kell közölnie, hogy mivel a fiúnak utolsó otthonlétekor ennyi és ennyi darab fehéreneműje volt, és mivel az utazásra összegyűjtött 72 forintnyi összeget a vétellel is csökkenteni nem akarják, ezúttal ily tárgyknak a beszerzésére még csak gondolni sem lehet.

Mily fájdalommal tud írni a családban előfordult csapásokról, halálesetekről és betegségekről!

Milyen meghatóan írja le — 1791-ben — másik fiának: Johannesnek a halálát és temetését, valamint milyen szomorúan közli ugyanekkor azt is, hogy egyik leánya: Zsuzsanna szintén ugyanabban a betegségben fekszik reménytelenül, amely Johannest elragadta! Mily nagy hatással van lelkünkre annak az olvasása, hogy a nagy beteg leány még teljes öntudatában üdvözölni kívánja távol levő fűtestvérét és mintegy ő maga akarja előkészíteni arra, hogy ha őt is elragadná a halál: a szeretett Sámuel vigasztalva legyen! És milyen különös érzelmeket vált ki lelkünkben az, amit a nagybeteg Zsuzsannáról a továbbiakban ír az aggódó atya, amikor azt közli, hogy csodálatos, hogy a nagy beteg, nyugodtabb pillanataiban, ugyanazokat a zenedarabokat játssza a zongorán, amelyeket azelőtt az elhalt Johannes játszott, és amelyeket ő nem tanult és nem is tudott soha, s ha mégis megkérdezi tőle, hogy honnan tudja ezeket, átszellemülten egyre csak azt a feleletet adja, hogy «Johannes tanít engemet!» ... Mily aggódva ír az anya betegségéről, a mikor ő, éppen hogy fiának egy postaküldeményt továbbítás végett Poprádra maga vigyen át, a «pusztaföldön», nagy havazásban menvén keresztül, meghűlt! ... Mily mélységes aggodalom veti előre árnyékát egyik — 1795-ben írott — levelében, mikor azt veti papírra, hogy: «Az én erőim napról-napra fogynak s csak mert hivatalos dolgomat még el tudom végezni, azért

van táplálékom. Ha azonban az egyik megszűnik: megszűnik a másik is. És akkor mi lesz?... Akkor: hova?... Ki fog engemet aggságomban táplálni, gondolni?... Így nélkülözöm kell, és talán végleg is el kell pusztulnom!» ... Mily benső fájdalommal írja — 1797-ben — azt, hogy: «Nagyanyád sem él már többé! Ő is a halottak országának a lakója immár!» ... És milyen megdöbbentően tör elő atyai szívének fájdalma másik leányának családi szerencsétlensége felett, amely egy pillanatra mintha teljesen meg is zavarta volna a lesújtott atyát, és amelyben szintén csak a Teremtő az, akinél enyhülést és vigasztalást keres. Mert mikor leírja azt a gondolatot, hogy: «Az ég fekete felleget vont a mi lakásunk fölé!» ... mintha megadással telt hívő lelke nyomban megbánta volna ezt, s azonnal azt írja tovább: «A Mindenhatónak úgy tetszett, hogy bennünket, mélyen megalázott szülőket, könnyekkel itasson és fájdalommal etessen!» ...

Igen! Mindenekfölött megdönthetetlen Istenhite az, amely az élet tengerének nagy hányódásai között fentartja őt; fentartja a legsúlyosabb megpróbáltatások és a sokszor reázdult hajótörések közepette is!

S az élet annyi küzdelmeihez járult az a szakadatlan üldözés is, amelyet tanítói állásában a vallásfelekezeti türelmetlenség és nagy nyomás folytán hosszú időig szenvednie kellett. Bredeczky Sámuel is részletesen megemlékezik

Március Idusa. Előző évekhez hasonlóan Eperjes város hazafias közönsége ezidén is méltóképen ünnepli meg március 15-ikét. Már 14-ikén, kedden este 6 órakor a jogászfűzés fátyásmenettel járja be a várost, majd a «Fekete sas» elé vonul, hol Tahy Béla szavalni és Stefanyák József beszélni fog. A fátyásmenet alatt Szivák Emil a «Fekete sas» erkélyén tárogatón kurucdalokat játszik. Másnap, márc. 15-ikén a Kollégium ifjúsága az intézet dísztermében ünnepélyt rendez, melynek megnyitóját Berthóty Zsigmond, ünnepi beszédét pedig Szuchovszky Gyula mondja. Az ünnepség keretében a kollégiumi 48-as ifjúsági zászlót a most dúló világháború emlékére az ifjúság «Hadi zászlószög»-gel ékesíti fel, mely alkalommal Szutórisz Frigyes koll. igazgató beszédet mond.

Hősök jutalma. A király péchújfalusi Péchy Imre és Bujanovics Albert 5. honvédszázredbeli tart. hadnagyoknak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért a Signum laudis-t adományozta.

«A villamosság szerepe a háborúban» címen tart Stark Zsigmond gépészmérnök, villamosigazgató március hó végén igen érdekes kísérletekkel kapcsolatos előadást a városi Vigadó nagytermében. Az előadás pontos napját legközelebb közöljük.

Halálozások. Levenda András építési vállalkozó, életének 57-ik évében márc. 7-ikén Eperjesen meghalt. Temetése a gör. kath. szertartás szerint szerdán délután nagy részvét mellett ment végbe.

Öz. raszlaviczki Raszlaviczky Edéné szül. cserneki és tarkeői Desseuffy Paula, életének 92-ik évében március 9-ikén Sebeskellemesen meghalt. Temetése a róm. kath. egyház szertartása szerint ment végbe. A sebeskellemesi sírkertben helyezték örök nyugalomra.

A Kereskedelmi Takarékpénztár Részvénytársaság, városunk e negyedik pénztárazete április hó 1-jén kezdi meg működését a Puzsiky-féle ház emeleti helyiségeiben, **Fő-utca 133. szám alatt.** Minthogy a háború pénzügyileg már megszűnt, amint értesülünk, az új takarékpénztár még a háború alatt fogja bankszerű tevékenységét fokozatosan fejleszteni.

erről és ennek megvilágítására s bizonyítására a kassai felsőiskolai igazgatóságnak 1870. júl. 7-ikén Eperjesen, a Lodomersky István kezéből kelt, levelét is közli, részletes megjegyzésekkel, valamint a reá adott választ, mely utóbbiban a kis egyházközség hívei megkapó eréllyel tiltakoznak a szorongatás ellen és nagy kitartással védeni igyekeznek szerzett és gyakorolt jogait, valamint szabadságaikat. Azt írja említett művében az ifjú Bredeczky, hogy a vallásoktatás megtarthatása céljából kis csoportokban gyűltek össze az ifjak részben atyjának házában, részben pedig más magánlakásokban, ami nem kerülhetett ki az üldözésben előljárt — és a műben meg is nevezett — ottani egyházi férfiúnak figyelmét. Mindig nyomukban járt, — írja tovább, — és atyámat ijedelemmel és aggodalommal halmozta el. Egyszer őt, lakásában, darabontokkal lepte meg s vasra akarta veretni. Még mostan is emlékezem arra a rémületre, amelyet ez az eset akkor mindnyájunkban keltett!

S az öreg Bredeczkyt ez sem tudta megtörni, sőt ez is mintha csak lelkében erősítette, edzette, kitartóbbá tette volna.

Én nem tudom, de ha — lelki szemeimmel — az ő tiszteletet parancsoló alakjára esik tekintetem: mindig azokra a «vihár-fákra» kell gondolnom, amelyeket a Tátrában tett annyi nagy-szerű kirándulásunkon oly sokszor megcsodáltunk, amelyek ezer vésszel dacolva, számtalan galyukkal töredezetten, megtépett aggyastyánhoz

A sárosi művészorszjáték húzása. A dr. Berzeviczy Albert és br. Ghillány Imre titkos tanácsosok elnöksége alatt álló, az oroszok betörése által sújtott sárosi népet segítő bizottság művészorszjátékának a húzása, mely iránt ország-szerte nagy az érdeklődés, március 20-ikán lesz.

Közgyűlés. Az Eperjesi Ipartestület ezidei rendes évi közgyűlését március 25-ikén délelőtt 10 órakor tartja a városi háza tanácstermében.

Üzletnyitás. Az eperjesi villamosmű szerelési üzlete e hó 11-ikén esti 7 órakor nyílt meg a Fő-utca 57. szám alatt.

Az «Uránia»-kino ismét kedves meglepetést tartogat a nagyközönség számára. Március 14-ikén és 15-ikén ugyanis ismét vászonra kerül a «Rezervista álma», amely azonban még eddig nem tapasztalt s a falragaszokon jelzett hatalmas apparátussal: a magyar zenevilág legelsőrangú művészeinek közreműködésével lesz bemutatva.

A Vöröskereszt háborús hangversenye Bártfán. Szépen sikerült estét rendezett a Vöröskereszt-egyesület bártfai és bártfavidéki fiókja, amelynek keretében zajos sikert aratott dr. Man-kovichné Bornemissza Gaby, László Lajos zongoraművész, Bártfagyógyfürdő igazgatója, aki Bártfa hős polgármesterének, Fekete Elemérnek egy Chopin-tanulmányát adta elő és dr. Uhlig Leo főügyész, Kéler «Rákóczi-nyitány»-ával. Közreműködtek még Czigány Eila, Kenedich József és Homolka Lidia. A rendezés Löcherer Tamás gondos munkáját dicséri.

Divatlap-ujdonságok megtekinthetők a Stehr-féle könyvkereskedésben.

Új állás elfoglalása. Fereny Gyéza radácsi áll. el. isk. ig.-tanító az 1914. évben a nagy mozgósítás idején hasonló minőségben a berzeviczei áll. iskolához helyeztetvén át, miután ugyanakkor hadba kellett vonulnia, új állását csak ezúttal foglalhatta el, mely célra a katonai parancsnokságtól szabadságban részesült.

Adományok vak katonák részére. Csarnogurszky Erzsébet aranypataki r. kath. el. isk. tanítónő 2 kor. 60 fill. érkezett be a vármegyei kir. tanfelügyelőséghez, mely összeget tanítványai gyűjtötték a vak katonák részére. A tanfelügyelőség az összeget az Országos Hadsegélyző Bizottsághoz Budapestre továbbította.

hasonlóan, moh-lepetten, ottan állanak a Tátra sivár, sziklás talajában; amelyeknek gyökereit is oly sokszor meg-megszakították a zúgó égi-háborúknak annyi támadása; de amelyek szomorú megtépettségükben, mégis hajolni nem tudóan, komoly bizalommal emelik fejüket az ég felé; amelyek nagy szegénységükben is áldólag terjesztik megmaradt, töredezett águkat az alattuk álló bokrok és ifjú virágok százaival fölé; és amelyek egy-egy napsugaras és madárdalos napra mintha elfelejtenék teljesen az átélt dermesztő teleket, az életnedvtől megfosztó fagyot, a villámcsapásokat és a rettenetes szélviharaknak szakgatásait!...

Hogy a leibiczi kis otthonnak szegényes falai között s lakóinak nyomasztó, szürke hangulatában milyen derűs napsugár volt az ifjú Bredeczkynek egy-egy látogatása, azt különösen meghatóan bizonyítja az a szép levél, amelyet ő — 1800. júl. 25-ikéről keltezten — egy barátjához Leibiczról írt, s amelyben azt mondja el, hogy az előző napon érkezett «haza», és hogy szülőinek nagy örömehez hasonló volt az ő lelkének igaz öröme is, amely ritka érzélem olyan végtelenül jó hatással volt szívére!... «Tizenhárom év óta, — folytatja tovább, — mindig idegenek között kellett élnem! Állandóan távol azoktól, akik szívemhez a legközelebb állanak. Nem csoda tehát, ha szívem édes érzelmekkel csatlakozott azokéhoz, akik az «idegent» annyi gyöngédséggel és jóssággal fogadták!»

Atyjáról, — akiről tudjuk, hogy egykoron

A március 6-iki művészestély. Az eperjesi Vöröskereszt-kórház vezetősége márc. 6-ikán este 6 órakor a Vigadó nagytermében erkölcsiekben és anyagiakban egyaránt rendkívül sikerült művészestélyt rendezett, mely szép jövedelmét felerészben az eperjesi Vöröskereszt-kórház céljaira, felerészben a lapunk által kezdeményezett, hősök emlékművét felállítani célzó gyűjtés gyarapítására fordítják.

A rendezőség élén álló, a jótékony és a felebaráti szeretet gyakorlásának terén oly kiváló érdemeket szerzett két úrinő, Görgey Ernőné és Semsey Karola személye előre biztosította a sikert, nem szólva a gazdag műsorról.

Zádor Dezső száz kamaranékes, dr. Dobay István szereplése voltak az est fénypontjai, melyeknek méltó keretet adtak Kisely Bozsó, ki a prológot adta elő művészi érzékkel s Grimm Béla, ki mint zongoravirtuóz mutatkozott be az eperjesi közönségnek. A Jeschek Gusztáv karnagy vezetése alatt álló 66. gy.-ezred zenekara ismert tükkellyel szerepelt a művészestélyen. Az est felülvezetését alább közöljük:

A cs. és kir. 66. gy.-e. tisztikara 200, Bujanovics Gyula 100, Görgey Ernőné 20, Piller Dezső 20, Imre Gézané 20, Ardó Alfréd 20, dr. Holénia Gyula 20, Korbély Géza 20, dr. Propper József 20, Faragó József 20, Földes Zoltán 20, dr. Müller Bertalan 20, Berzeviczy Zsigmond 20, Déri Gyula 20, Piller Kálmán 20, Schönwiesner Jánosné 10, Kissóczy Mátyás 10, Ev. Theol. Testület 10, dr. Schmidt Gyula 10, Klauszer Kálmán 10, dr. Máriássy Béla 10, Vilecz János 10, dr. Horovitz Imre 10, Bánó Dezső 10, Klein Jenő 10, Wollner Mór 10, Gömör János 10, Neuberger Izsó 10, Prehál Örnagy 10, Semsey Ottó 8, Hauptmann Ervin 7, Meliorisz Ilka 5, dr. Rosenberg Teofilné 5, Kaluzsa Józsefné 5, ifj. Meliorisz Kálmánné 5, Mangesius Mária 5, Friedländer Gyula 5, Gerbery Sándor 5, Bleuer Józsefné 5, Vogel Béláné 5, Édeskuty Olivér 5, Ruppert kapitány 5, Bánóczy Ferenc hadn. 5, Gundelfingen Stefánia 5, Kun Sándor 5, Hradeczky kapitány 4, Zavatzy Pál hadnagy 4, Borsay Géza 3, dr. Neu-wirth Zsigmond 3, Stark Zsigmondné 2, Renvers Ágost 2, Picker főhadnagy 2, Mangold hadnagy 2, Farkas Ignác 2, N. N. 1 kor., összesen 810 korona.

Eperjesen is tanult, — annyi melegséggel megemlékező soraiban a hálás fiú különösen kiemelendőnek tartja azt, hogy életnézetében, fel-fogásában valósággal óhítt, és szigorúan, makacsul ragaszkodó volt, s hogy éppen ezért sokban jelentékeny nézeteltérés is volt közöttük szintén. Mégis mindenkör elnézően és figyelemmel hallgatta meg fának ellenvetéseit. Különösen kiemeli atyjának jelentékeny kezűgyességét is. Elég volt valamely műszert csak egyszer látania s már utána tudta készíteni azt. Így, minden tanulás nélkül, szabad idejében egészen jó zongorákat, műszereket és egyéb szép munkákat tudott készíteni. Valósággal mester volt az ünnepi díszítések rendezésében és az ünnepi feliratoknak a szerkesztésében és készítésében, Járatos a költészetben és a zenében is, amit annyira szeretett, hogy ebben, legszűkösebb viszonyai között is, fiait szintén taníttatta. Végtelenül szerette a természetet és különösen a fákat!... Mikor II. József idején elrendelték az utaknak és üres telkeknek fákkal való beültetését: az öreg Bredeczky sokszor több órányi távolságokból maga a legnagyobb gonddal és fáradtsággal hordotta össze a facsemetéket, hogy azokat, saját kezével, a kis Leibiczon ültesse el. A legszebb hársfákat és fűzfákat, amely utóbbiak a malomárok partjait szegélyezték, mind ő ültette: s ezeknek a szélben csendesesen susogó levelei talán még mostan is az ő emlékéről regélnek!?

(Folyt. köv.)

□□

M

SZERK
REMENYI
WICK

A lap sze
vonatkozó
Flórián-ut
küld

Nap

A köny

volt rend

jöttek az is

«Dze je ver

tam, hogy it

itten volt, sz

feleltem. H

az iskolater

a tisztekn

kérdezték:

felelém azo

elmentek.

Milyen isko

nincs, én va

tudták, hog

váltak s a k

meglazult v

s kissé meg

ennek a csap

tiszt vagyok

dása; a falu

katoná.» Az

jött a közs

maradt az e

embert besz

ez csak udv

voltam és v

volna rá, ha p

tiltakozni. J

Izgatottságo

hogy jó voln

a legénység

tehát a szobá

a tanterembe

és eltávozott

csinálni a k

öröket tejjel

egész baráts

visszatért; k

asztalhoz és e

mesélte, hog

Poharat kért

mivel nekün

koztam, hog

mit sem hasz

koccintott és

dött, többek

már orosz t

kihúzta mag

ne gondolja,

egyszerű, otr

a garnizonba

erre megjegy

sok orosz tis

náluk laktak,

látszott, nem

beszédre csai

vannak német

beszél. A be

hogy nem hitt

az oroszok ol

való vagyok

MAGYAR KISDEDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:

KÓSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

**A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI
INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.**

.... Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete.

Napló. Egy sárosmegyei tanítónő feljegyzései az orosz betörés idejéből. :: 2.

A konyhában felállított telefonvezeték nem volt rendesen leszedve, az oroszok e nyomon jöttek az iskolához, mert a drótok ide vezettek. «Dze je vengerszke vojszko?» kiáltották. Mondtam, hogy itt nincs. Hol van? Ők tudják, hogy itten volt, szólt az egyik. Voltak, de elmentek, feleltem. Hova? Nem tudom. Bejöttek velem az iskolaterembe, látták a kiterített szalmát, mely a tisztéknek fekvőhelyül szolgált. Még egyszer kérdeztek: «Nincs-e itt magyar katona?» Nincs, feleltem azok, akik itten feküdtek, már régen elmentek. Miféle épület ez? Iskola, feleltem. Milyen iskola? Ev. iskola. Hol a tanító? Tanító nincs, én vagyok itten a tanítónő. Mikor megtudták, hogy én vagyok a tanítónő, kissé szétváltak s a körülöttem font orosz gyűrű mintha meglazult volna, melyből egy tiszt lépett elő s kissé meghajtván magát, így szólt: «Én vagyok ennek a csapatnak a parancsnoka, kommandánsa, tiszt vagyok, ne féljen semmit, nem lesz bántódása; a falunak sem lesz, ha nincs benne magyar katona.» Aztán elmondta, hogy ő egy századdal jött a községbe, egy másik század még fent maradt az erdőben, és ha megengedem, egypár embert beszállásol az iskolába. Tudtam, hogy ez csak udvarias frázis, hiszen az ő hatalmában voltam és valószínűleg nem sokat hederített volna rá, ha próbáltam volna a beszállásolás ellen tiltakozni. Jól esett a nem várt úri bánásmód. Izgatottságom kissé enyhült. Eszembe jutott, hogy jó volna, ha ez a tiszt is itt maradna, akkor a legénység is talán féken lesz; felajánlottam tehát a szobámat. Megnézte és elfogadta. Két órát a tanterembe, kettőt pedig a szobámba állított és eltávozott, ahogy ő mondta, rendet ment csinálni a községben. Míg a tiszt odajárt, az örök tejjel és kenyérral megkínáltam, mire egész barátságosak lettek. A tiszt nemsokára visszatért; kényelembe helyezkedett, leült az asztalhoz és egy üveg bort tett maga elé. Nevetve mesélte, hogy a korcsmárostól rekvirálta a bort. Poharat kért; én egyet adtam, de ő háromt kért, mivel nekünk is vele kellett tartani. Szabadkoztam, hogy nem szoktam bort inni, de ez mit sem használt. Anyám és az én egészségemre koccintott és ivott. Ezalatt folyton kérdezősködött, többek között azt is kérdezte: «Láttam-e már orosz tisztet?» Nemmel feleltem. Felállt, kihúzta magát s így szólt: «Nézzen meg, de ne gondolja, hogy az orosz tiszték mindig ily egyszerű, otromba egyenruhában járnak. Otthon a garnizonban a ruhájuk fényes.» Édesanyám erre megjegyezte, hogy 49-ben, mint kisleány sok orosz tisztet látott és beszélt is velük, mert náluk laktak, de ezek németül is tudtak. Úgy látszott, nem sokat tudott 49-ről és a német beszédre csak azt jegyezte meg, hogy náluk vannak németül tudó tiszték is, de ő csak oroszul beszél. A beszélgetés folyamán megjegyeztem, hogy nem hittem volna, hogy a mi tót nyelvünket az oroszok olyan jól megértik. «Besszarábiából való vagyok és azért értem ezt a nyelvet is,

de vannak olyan csapatok, amelyeknek a nyelvét én is alig értem.» Kérdeztük tőle, nem kíván-e egy kis vacsorát? Elfogadta. Míg anyám a konyhában foglalatzkodott, megmagyarázta nekem a vállán levő tiszt jelvény fokozatát. Elmesélte, hogyan lett kapitány. Még elég fiatal embernek látszott, aktív tiszt. Przemysl első körülzárásánál kitüntette magát, de ott megsebesült. Megjósolta a vár későbbi sorsát is. Mondta, hogy most nem is lövik, nincs municiójuk, de nem is szükséges löni, csak körülzárva tartják, mert az őrség kénytelen lesz megadni magát, nem lesz mit enni. Aztán elmondta, hogyan jöttek a hegyeken keresztül egyenesen az iskolához. Helyeselte, hogy otthon maradtam, mert másképp most a lakásom teljesen elpusztult volna.

Tanítók hozzátartozóiért.

Az összetartás szelleme fűzi össze és lelkesíti az együvértartozókat a társadalomban, az egyes hivatali osztályokban, működési körökben. Így látjuk ezt minden téren; erkölcsi és anyagi erővel járul hozzá ki-ki azon nemes célok eléréséhez, mellyel a közérdeket szolgálja lelkiismerete sugallja. Nem csekély ily erő lakozik a társadalom azon kasztjában, melynek neve: tanítóság. Ezen a népnevelők osztályához tartozók, kik a háborús állapotban — nyílt lapként áll előttünk — minden lehető téren kivették és kiveszik részüket, szíves készséggel tevékenykednek minden nemes és közjó javára, természetesen meg nem feledkezhetnek saját, valamint kartársaik hozzátartozóiért sem, kiknek istápolása, támogatása elsősorban kötelességük. Még pedig jelentékeny kötelesség járul ezen hivatali osztályra a most folyó háború következtében a kartársi szeretet és érzés sugallatából: a hadban elesett tanítótársaink hozzátartozóinak gyámoltása, özvegyeiknek és árváiknak a lehetőségig való istápolása körül. Tudjuk azt, hogy a háború megkezdésekor a NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztősége karolta fel jelentős súllyal azt az eszmét, melynek címe a háborúban elesett magyar tanítók özvegyei és árvái javára fordítandó alapra adományok gyűjtése. A hívó szózat nem is maradt meghallgatás nélkül. Úgyszólván az egész ország tanítósága hozzájárult a kartársak szeretetei érdekében az anyagi eszközök megteremtéséhez. Kiki adakozik, gyűjt szíves készséggel, hogy lerója a szeretet adóját hivaltársai, illetve egymás érdekében. S az eddigi eredmény hogy milyen, azt a NÉPTANÍTÓK LAPJA adatai mutatják hétről-hétre, melyek nemcsak alkalmasak az önértetnek mindnyájunk lelkében való felkeltésére, hanem kell, hogy buzdító hatással legyenek azokra, akik ezen eminens célt talán még fel nem karolták, avagy nem támogatták oly mérvben, mint azt megtehették. Kétségtelen, hogy vármegyénkbeli kartársainknak, kartársnőinknek közös célunk érdekében jelentékeny szerepük volt, miről a nyilvánosan kimutatott adatokból lehetett meggyőződést szerezni, hiszen csak a vármegyei kir. tanfel-

ügyelőség útján eddig 561 korona 44 fillért juttattak e nemes célnak. Hogy kiktől és miképpen folyt be az összeg, azt most itt nem részletezzük, mivel az érdeklődők a megyebeli hivatalos lapunkból vagy az EPERJESI LAPOK-ból, hol a nyugtázások közöltettek, minderről úgyis tudomást szerezhetnek. Ezzel tehát nyílt színen kimutattuk és beigazoltuk, hogy az egymás iránt tartozó kötelességérzet és buzgalom él lelkünkben, és eddig is megtettük e téren kötelességünket, melyet kitartó buzgalommal folytatni meg nem szűnünk. Meglepetve olvastuk azonban a NÉPTANÍTÓK LAPJA egyik utóbbi számában, hogy a jótékonyág gyakorlásában, a hazafias áldozatkészség megnyilvánulásában mintha bizonyos visszaesés lett volna tapasztalható, mely azonban természetesen csak látszólagos volt, hogy az energia felkeltésével a közreműködés annál nagyobb eredményeket produkáljon. Midőn tehát szóba hozzuk a mi közérdeklő ügyünket, meleg szeretettel ajánljuk figyelmébe tanító, tanítónő és óvónő kartársainknak, illetve kartársnőinknek, különösen akik még nem vettek részt a nemes akcióban, mutassák meg a nyilvánosság előtt is, hogy ıme a vármegye népnevelő-osztályának minden egyes tagja tudja és ismeri az egymás iránti kötelességét és annak híven megfelelni is kész. Hogy pedig az adatok igazoló tényként álljanak, kérjük az összes megyebeli kollégákat és kolléganőket, hogy buzgalmuk eredményét juttassák egyszerűen a kir. tanfelügyelői hivatalhoz, hol az adatokról pontos nyilvántartás vezetetik s amely hivatal szívesen vállalja a közvetítést az eljárásnak megkönnyítése és általában a befolyt összegnek az alaphoz való juttatása érdekében. Fő! tehát, kedves tanító testvérek, a serénykedésre, mutassuk meg a *nyilvántartás hasábjain*, hogy ıme nemcsak egyesek, hanem mindannyian legszentebb kötelességünket egymás irányában megtettük és megtesszük mindenkor.

Wick Gyula.

Irodalom.

A török testvér. A mostani napokban újra fölmelegedett török-magyar testvériség érzését, amely a jövőben oly fontossá lesz nemzetünkre is, megmagyarázza a gyermekeknek is a JÓ PAJTÁS-ban, Schöpflin Aladár egy szép cikkben. Sebők Zsigmond és Benedek Elek kedves képes gyermeklapja legújabb, március 5-iki számába ezenkívül Benedek Elek írt verset, Rákosi Viktor és Lakatos László elbeszélést, Bér Böske mesét, melyhez Bér Dezső rajzolt szép képet, Elek nagyapó mulatságos mókát írt, Benedekné Indali Etelka folytatja A Szentmiklóssy-fiúk című regényét. A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A JÓ PAJTÁS-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes száma ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatószámot küld a JÓ PAJTÁS kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám. □

Körlevél.

660—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes el. isk. tanítókhöz, tanítónőkhöz, valamint óvónőkhöz.

Felhívom Címet, tegyen hozzám haladéktalanul jelentést, hogy ott a községben, valamint annak környékén milyen női kézimunkák készítése van gyakorlatban (mint pl. csipke, varrottas stb.) s azokat csupán házi használatra készítik, avagy iparszerűleg is folyik-e azok készítése. Általában terjeszkedik ki jelentésében, hogy az ott meghonosodott női kézimunkák közül melyek készülnek házi használatra és melyek eladásra is, s az értékesítés hol és mi áron történik. Részletesen sorolja elő, hogy mely cikket készítene ott eladásra s azokat mi áron és kinek, illetve mely cégeknek adják el. Az egyes cikkek készítéséhez az anyagot az illetők hol szerzik be, avagy házilag állítják elő azt is? Továbbá mely női kézimunkának van ott különösen kelen-dősége, mely van fejlődésben és melyet volna alkalmas a kormány által támogatásban részesíteni a lakosság keresetforrásának fokozása érdekében. Hasonlóképpen kérek részletes jelentést az egyes háziiparúzséról (kosárfonás, faragászati tárgyak stb.) is.

Mindezeket *mielőbb* kérem velem közölni, hogy az adatokat illetékes helyre juttathassam, hogy így az egyes községek házi ipara megfelelően fejleszthető legyen.

Eperjes, 1916. febr. 26-ikán. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Házasság. Mikó Imre, vármegyénk kir. segédtanfelügyelője sivar özvegyességét felváltotta boldog házassággal; ugyanis március hó 6-ikán házasságot kötött jegyesével Vrana Ilona postatisztviselőnővel. Kívánjuk, hogy a frigykötést kísérje hosszú boldog jövődől!

Figyelmeztető. Az áll. el. iskoláknál az egyhuzamos tanításnak a jövő tanévre való engedélyezése iránti indokolt s a vall.- és közokt.-ü. miniszterhez intézett kérvények legkésőbb március hó végéig terjesztendők be a vm. kir. tanfelügyelőséghez, mivel ezen határidő leteltével az ily kérvények nem fognak figyelembe vétetni. A kérvényben pontosan feltüntetendő az iskolát látogató összes tanuló létszáma, annak a megjelölésével, hogy a tanulók közül hányan laknak más községben, illetve az iskolától 2—3 kilométernyi távolságra. — Az áll. el. iskoláknál és áll. óvodáknál a költségvetési évről július 1-jétől június 30-ikáig terjedő időben történt megállapítása folytán az ezen tanintézetek költségvetési lapunk legutóbbi számában jelzett módon legkésőbb március hó 15-ikéig terjesztendők be a vm. kir. tanfelügyelőséghez.

Tanítóegyesületi élet szünetelése. A vallás- és közokt.-ü. miniszter, utalással előbbi rendeletére, mely szerint a hadiállapotra s az azzal kapcsolatos pénzügyi helyzetre, valamint azon körülményre való tekintettel, hogy a tanulók egy része katonai szolgálatot teljesít, nem tartja szükségesnek, hogy a tanítóegyesületek gyűléseket tartsanak; minthogy ezen indító okok most még fokozottabb mérvben állanak fenn, ezért a tanítóegyesületeknek az 1915—16-ik tanévre sem utalványozhatja ki a gyűlési költségek fedezésére szolgáló államsegélyt.

Tanítóváltozások. A kolossói róm. kath. elemi iskolánál lemondás folytán megüresedett tanítónői állásra Barabás Anna frigyevágási (Szepesmegye) rendes tanítónő neveztetett ki. A szekesúljai róm. kath. elemi iskolánál Jarzembzky Oszkár tanítónak eltávozásával megüresedett rendes tanítói állásra pedig Szuhár Sándor okl. tanító neveztetett ki az egyházm. főhatóság által, az iskolaszék által történt szabályszerű megválasztása alapján.

Hadban kitüntetett tanító. Mankovics József tölgyedi r. kath. el. isk. tanító az 1914. évi augusztus havában vonult be a hadsereghez. Hősi harcokban kitüntetve magát, a vitézségi kis ezüst érem tulajdonosa lett. Jelenleg, mint rokkant, ideiglenes szabadságon van s a katonaságnál a hadnagyi rangot érte el.

Flottaegyleti zsebnaptár. A cs. és kir. hadügyminisztérium hadsegélyző hivatalának értesítése szerint az immár 62,000 tagot számláló flottaegylet, mely a világháború kezdete óta önfejlődő módon egész szervezetét, irodáját és személyzetét a cs. és kir. hadügyminisztérium hadsegélyző hivatala rendelkezésére bocsátotta a f. é. flottaegyleti zsebnaptárának összes tiszta jövedelmét is a hadsegélyezésnek szánta. A naptár, miként már a MAGYAR KISDEDENEVELÉS ÉS NEPOKTATÁS lapunkban ismertettük is, igen izléses kiállítású és tetszetős alakú s olcsó ára folytán megérdemli a minél szélesebb körben való elterjedését. Aki magának a flottaegylet zsebnaptárát megszerzi, az nemcsak célszerű, szép és a mindennapi életben nélkülözhetetlen tárgyat szerez, de egyszersmind a háború által sújtott harcosainkat és polgártársainkat, a szerencsétlenekké váltak ezreit támogatja és segíti. Mindezekért a hadügyminisztérium hadsegélyző hivatalának újabb megkeresése folytán ezúttal is melegen ajánljuk az érdeklődők figyelmébe a nagyon csinos és praktikus kis naptárt, kérve nemcsak annak beszerzését, hanem a nemes célra való tekintettel minél szélesebb körben való propagálását is. A flottaegylet zsebnaptára elegáns bőrkötésben, különböző színekben kapható és arany díszrel bir. Mellényzsebben hordható. Női kézitáskában könnyen elhelyezhető. Szép és olcsó. Ajándéknak különösen alkalmas. Kapható magyar, német és még több más nyelven. A naptár egy példányának ára 1 kor. 20 fill. Viszontelárúsítók, valamint vevők, akik legalább 100 drb.-ot rendelnek, megfelelő árengedményben részesülnek. Megrendelések a cs. és kir. hadügyminisztérium hadsegélyző hivatalához (Kalendervertrieb des Kriegsfürsorgeamtes Wien X., Berggasse 22) intézendők s az összeg oda tetszés szerint bélyegjegyekben, készpénzben vagy postautalvánnyal küldhető. A megrendeléseket természetesen *mielőbb* kéri a cs. és kir. hadügyminisztérium hivatala s az egyszerűség kedvéért arra kéretnek a t. vevők, hogy együttes megrendelésüket esetleg közös megrendelő-lapon eszközöljék.

Az irgalmas szívű jótévedőkhöz. A Szt. József- és Szt. Lőrinc-Otthon Pestszentlőrincen kényszerhelyzetben fordul az irgalmas szívű kegyes jótévedőkhöz, hogy kegyességüket igénybe vegye; nem saját magának kér, hanem a szegény elhagyott kis árvák részére. Az Otthon jelenleg 50 gyermeknek gondozása, eltartása és nevelésével foglalkozik. A gyermekek nagyobb része apátlan, anyátlan. Az Otthon vezetősége ezen hivatásának még béke idején is csak úgy tudott megfelelni, hogy voltak nemesszívű jótévedői, kik segítségére siettek az árvák könnyeit letörölni s a jelen rendkívüli állapotban, midőn a megélhetés oly szörnyű nehéz, hatványozottabban rá van utalva az irgalmas jótévedők igénybevételére. Bár a jelen időben a jótévedők nagylelkűsége sok irányban van lefoglalva, mégis az Otthon vezetőségét azon reménység vezérli, hogy talán a kis apátlanoknak is jut valami, akik a jövő Magyarország javára neveltetnek. Mindent hálás köszönettel fogad az Otthon, akár pénz, élelmicikk vagy ruhanemű, amit hasznára tud fordítani. Ezen emberbaráti intézménynek támogatása esetén az adományok közvetlenül a Szt. József- és Szt. Lőrinc-Otthon címére Pestszentlőrincre küldendők. S kartársaink az ily küldésekről a kir. tanfelügyelői hivatalunkat is tájékoztassák.

A facipőkről. A jelen rendkívüli viszonyok folytán keletkezett bőrdrágulás, a lábbeli árának nagy emelkedése keltette az emberbarátok lelkében a facipő gondolatát. Sepsiszentgyörgyön, Háromszékvármegyében Bély Pálné, Ádám Éva, br. Szentkereszty Mariette indították meg a facipő-mozgalmat, minek visszhangja támadt nemcsak hazánkban, hanem azon kívül is. Lábbelire mindnyájunknak szükségünk van, melynek beszerzését, készítését megnehezítette a bőrnek, talpnak a hadsereg részére való lefoglalása. A kevésbé tehető néposztályoknál általában tapasztalható volt eddig is a téli időszakban, lábbeli hiányában a tanulóknak hiányos iskola-

látogatása, mely akadály most, ha nagyobb mérvben jelentkezik, az csak természetes. Ez okból nem lesz értéktelen, ha kartársainkkal közérdekből való megfelelő további közleti végett megismertetjük a facipő terén eddig elért eredményeket és a beszerzési forrásokat.

1. Félcipőhöz hasonló, teljesen faanyagú cipőt 3—7 koronáért lehet kapni Schönfeld és Társa cégnél Szolnokon, továbbá Apatinban, honnan Koós min. tanácsos is rendel a Székelyföldön való terjesztés céljából, és Lengyelen Pörn kereskedőnél. Ezek tulajdonképpen az úgynevezett hollandi facipők. Ott csinosabban és finomabban készítik és használja a nép télen-nyáron évszázadok óta. Tehát nálunk is viselheti a háború kényszere folytán. Meleg gyapjúharisnyát húznak bele, vagy más melegítő, puha szövetet. Gróf Mikes Árminné utasítására a háromszékvármegyei, kézdíváshelyi árvaházban kötnek ily duplasarkú meleg harisnyát. Tolnában és Somogyban rendszeresen viseli a nép és most a Budapest melletti falvakban is kezd terjedni ez a cipő.

2. Könnyű, kedves nyári viseletre való az ugyancsak holland eredetű fa-szandál, melyet iskolákban, hivatalokban, városban, falun, fűrdőn, utcán bárki viselhet. Ára nagyság szerint 3—4 kor. Némi változással és egyszerűsítéssel Magyarországon is utánozható. Hidegebb napokra ugyancsak gyapjúharisnyát vagy teljes filczipőt lehet viselni alatta. Itt közöljük a sepsiszentgyörgyi iparosok címeit, akik ily fa-szandál készítésére és utánvétellel való szállítására vállalkoznak. Megrendeléseket már most kérnek, hogy munkatorlódás ne legyen. Rendelésnél a bolti cipőszámozás irányadó. A szandálok ára: 20—30. számig 2 kor. 40 fill., 30—35. számig 3 kor., 35—40-ig 3 kor. 40 fill., 40—45. számig 4 kor. Ezek a szandálok nagyon ajánlatosak. Rendelhetők Sepsiszentgyörgyön Varga és Hosszú iparosoknál, Templom-utca 2. sz. és Bíró Lajos kereseknél, Ipacs-utca 9. sz. (Szemerja városrésze.) Az ügyes kis szandálok úgy lehet népszerűsíteni, hogy pl. facipős jótékony célú összejöveteleket rendeznek a hölgyek. Ha a szandál talpára posztót szegezünk, akkor nem kopog.

3. Hegedűs Károlyné nyug. főjegyzőnének Bakabányán van ügyes házipipő-mintája, melyet ő maga készít családjá részére. Otthoni szövetből «papendekli», flanel és linoleum összetételű talppal. Rendelésre is szívesen dolgozik, hogy más családokon is segítsen ezzel.

4. Huszár Aladár m. kir. határrendőrfogalmazó (Trsztena) mintája szerint régi, elszakad börtalpú cipőket lehet fatalppal ellátni. Okos, ügyes dolog s hihető, hogy nem fordulnak hiába hozzá az érdeklődők.

5. I. R. Hofeld, Georgswalde, Böhmen. Ezen a címen remek kemény, tartós, erős bőrcipőt kapható fatalppal. Gyermekcipők 8 koronától, felnőttek részére 13 korona árban. Olcsó és erős dolgok. Ajánlatos csak egy-egy mintát hozatni belőle, mert itthon is lehet utána csináltatni akármelyik asztalossal, cipésszel. Valószínűleg szabadalma van a gyárnak ilyesmire, azért kellő változtatással kell utánozni, pl. a fatalp sarkaira körül nem bőrszegélyt, hanem például pléhpántokat szegezni, vagy Molnár R. Béla okl. gépészmérnök hites szabadalmi ügyvivő-vállalattól Budapest, Rákóczi út 11. szám címen rendelni a lapokban annyit hirdetett talpvédő páncélszeget. Három pár cipőre 2 kor. az ára. Ismételőknak árengedmény. Ezek a talpvédők használhatók minden fatalpú cipőre. Részben védi a talpat, részben a síkosságot megakadályozza.

Megemlékezünk még egy cipőről, mely háziiparnak lett tervezve. Ennek a cipőformának a háziipari tanfolyamára a vall.- és közokt.-ü. miniszter államsegélyt is adott. Egyébként az érdeklődőknek egy ily rendszerű lábbelinek a mozgalom vezetőinél mintául való beszerzése a készítésére vonatkozó leirással elegendő útmutatóul szolgálhat.

Ezekben kívántuk ismertetni a facipő körül elért eredményeket. A facipőkészítés természetesen még a fejlődés stádiumában van, azonban már az eddigi produktumok is jelentékeny szolgálatot tehetnek s így azoknak ismertetése és terjesztése a mai viszonyok között felette indokoltnak tekinthető. Nagyon kívánatos volna, ha a famunkákban jártas kartársaink maguk is tanulmányoznák a facipő készítésének módjait, megszereznék a szükséges ismereteket és saját hatáskörükben háziiparként is meghonosítanák a facipőkészítést.

Wick Gyula.

Adomány 6-iki művésztől kére 715 kor. 04. az átvételét elism. azoknak — s elsőnek — akik a hősök emlékére Faragó, polgárm.

Könyv- és képeslevelezők Molnár Jenő

Bezárt isk. bertóti és deméteri-gekben az iskolás betegségnek fellép. bezáratta.

Illetmény ki. A vall.- és közokt. hertneki r. kath.

államsegélyt, valamint arra való tekerosztottságba jut. hozzátartozót, kin. volna, nem hagyot.

Az eperjesi v. 14-ikén d. e. 9 óra képviselőválasztók. foglaltása Eperjesen.

A kiküldött bizot. értesíti erről az ar. az érdekeltek, akik 14-ikén, 16-ikán, hetnének, még vas. jelentkehetnek vá. a kiküldött összeir.

Az Eperjesi szövetkezet, m. jelenleg felszámolás. **Fő-utca 133.** alá költözik.

Adomány az szére. Dr. Rosen. alkalmából 150 kor. adományozott. Kle. lakos pedig Klamm. küldött az eperjesi h. mányért szinte kö. 1916. márc. 10. —

Nincs spárga mindazokat, akik a meztetjük a Pécsi R.-T. pécsi ártosztály. jelent hirdetésére és szakszineg beszer. lat teljesen pótolja s.

A tanítás újja községben a hólyagó. folytán az ottani g. tanítás kezdetét ve.

Helyettesítés g. kath. el. isk. tan. ván be, helyettesít. tanító vállalta el.

Nyilvános r. a héthársi járás f. közzétételére kért. **Kocsisák György** érkezett szeretetad. egyúttal a nemes. köszönetemet ny. szerkesztősége 4. r. k. plébános úr. Mihály úr Jernye. és Rosenfeld Igná. Csizsárik Vazul. Magda úrhölgyek. Szentkereszt, Kle. dr. Propper Ado. Lengvarszky Ma.

Adomány a hősök emlékére. A márc. 6-iki művészest tiszta jövedelméből a hősök emlékére 715 kor. 04 fill. jutott. Midőn ez összegnek az átvételét elismerem, hálás köszönetet mondok azoknak — s elsősorban *Görgey* Ernőné úrasszony-
nak —, akik a művészestély rendezése által a hősök emlékére ily szép adományt juttattak. *Faragó*, polgármester.

Könyv- és kóta-ujdonságok, művészi képeslevelezőlapok, divatos levélpapírok *Molnár Jenő*nél Eperjesen kaphatók.

Bezárt iskolák. Vármegyénk alispánja a bertői és demétei áll. el. iskolákat, az ezen községekben az iskolás-gyermekek között a vörhenybetegségnek fellépése folytán, bizonytalan időre bezárta.

Illetmény kifizetésének beszüntetése. A vall- és közokt.-ü. miniszter *Biloveszky* Ede hertneki r. kath. el. isk. tanító fizetési kiegészítő államségélyét, valamint háborús segélyét beszüntette arra való tekintettel, hogy nevezett tanító orosz fogságba jutott és olyan családtagot vagy hozzátartozót, kinek ellátásáról gondoskodott volna, nem hagyott.

Az eperjesi választók összeírása. Márc. 14-ikén d. e. 9 órakor kezdődik meg az eperjesi képviselőválasztóknak választói névjegyzékbe való foglalása Eperjesen a városháza tanácstermében. A kiküldött bizottság azzal a figyelmeztetéssel értesíti erről az arra igényjogosultakat, hogy azok az érdekeltek, akik hétköznap és pedig március 14-ikén, 16-ikán, 17-ikén délelőtt nem jelentkezhetnek, még vasárnap délután fél négy órakor jelentkezhetnek választói joguk igazolása végett a kiküldött összeíró-küldöttségél.

Az Eperjesi Ipari és Gazdasági Hiteleszövetkezet, mint az O. K. H. tagja, mely jelenleg felszámolás alatt áll, **április hó 1-jével Fő-utca 133. alá,** a *Pulszky*-féle ház emeletére költözik.

Adomány az eperjesi hadiárva részére. Dr. *Rosenberg* Mór, édesanyja elhunyt alkalmából 150 kor.-t, *Pipcsak* Jánosné 10 kor.-t adományozott, *Klein* Mórlic clevelandi (Amerika) lakos pedig *Klammer* Gyula útján 160 koronát küldött az eperjesi hadiárva részére. Mindkét adományért őszinte köszönetet mondok. — Eperjes, 1916. márc. 10. — *Faragó*, polgármester.

Nincs spárgahiány! Kereskedőinket és mindazokat, akik a spárgahiányt érzik, figyelmeztetjük a Pécsi Kereskedelmi és Iparbank R.-T. pécsi áruosztályának mai számunkban megjelent hirdetésére és ajánljuk a pécsi papirspárga és zsákzsineg beszerzését, mert az a kender-fonalat teljesen pótolja s jó, erős és olcsó.

A tanítás újabb megkezdése. Szemes községben a hólyagoshimlőjárványnak megszünte folytán az ottani g. kath. el. iskolában a rendes tanítás kezdetét vette.

Helyettesítés. *Firtkó* Vladimir radoskői g. kath. el. isk. tanító katonai szolgálatra vonulván be, helyettesítését apja, *Firtkó* Mihály nyug. tanító vállalta el.

Nyilvános nyugtázás. Dr. *Kádas* Miklós, a héthársi járás főszolgabírája az alábbi sorok közzétételére kérte fel lapunkat: Hadbavonult *Kocsiscsák György áruái* részére hivatalomhoz érkezett szeretetadományokat amidőn nyugtázom, egyúttal a nemesszívű adakozóknak ezúton hálás köszönetemet nyilvánítom. A FELVIDÉKI HIRLAP szerkesztősége 40 kor.; *Madár* János kurimai r. k. plébános úr gyűjtése 33 kor. 50 fill.; *Kőváry* Mihály úr Jernye, *Pálesch* Árpádné úrnő Eperjes és *Rosenfeld* Ignácné úrnő Kisszeben 10—10 kor.; *Csiszárík* Vazul úr Orló 7 kor.; *Rátvay* Olga és *Magda* úrhölgyek Kassa, *Sallay* Mátvás plébános úr Szentkereszt, *Klein* Jenő úr Eperjes 5—5 kor.; dr. *Propper* Adolfné úrnő Eperjes 4 korona és *Lengvasszky* Margit úrhölgy Palocsa 2 korona.

A kassai kereskedelmi és iparkamara ezévi első rendes közgyűlésén *Beller* Károly ker. tanácsos, a kamara alelnöke elnökölt. A tárgysorozaton több közérdekű pont szerepelt. Így a kamara foglalkozott a 43—50-évesek önkéntesi jogának kérdésével s ezzel kapcsolatban elhatározta, hogy azoknak a kereskedőknek és iparosoknak, kik önkéntesi karpaszomány elnyerésére igénnyel bírhatnak, a kedvezmény elnyerésében indokolt esetekben segítségére lesz. Elhatározta azt is, hogy felterjesztéssel él a kormányhoz a most be nem hívott idősebb évfolyamok bevonulásának idejekorán való közlése iránt, mert két hétnél mindenestre hosszabb idő kell ahhoz, hogy az iparos vagy kereskedő ügyeit rendezhesse. Az Ausztriával való kiegyezés ügyében a közgyűlés a vidéki kamarák közös felterjesztését tárgyalta, azt határozva, hogy a még szükséges munkálatok elvégzése után ahhoz csatlakozik. Foglalkozott továbbá a közgyűlés a magyar vámkezelési szervezet fejlesztésének szükségességével is. E téren Ausztriával szemben jelentékeny hátrányban vagyunk, holott kívánatos volna, hogy minél jobban kiegyenlítődjék a különbség köztünk és a közös vámterület másik fele között; itt ugyanis nemcsak paritásról nem beszélhetünk, hanem még a kvóta arányát sem érjük el, holott a vámkülföldről eredő behozatalban való részesedésünk ennél aránytalanul nagyobb. Vámtisztviselőink száma kicsiny s nincs is külön vámszervezetünk, minélfogva a szakszerű fejlődés nem biztosítható. És mindezekkel együtt jár az, hogy azok a kereskedők és iparosok, akik külföldön vásárolnak, nem törődnek azzal, hogy hol vámoltnak el a behozott árúk. Ha mégis megkivánnák az árú irányítását, a határvámhivatalok e jogos kívánság betartásával nem törődnek. A közgyűlés megbízta az elnökséget, hogy az adatokat gyűjtse össze, készítsen megfelelő javaslatokat s amint az anyag együtt lesz a közgyűlés egyszerre fordul majd a kormányhoz és a kereskedelmi érdekeltséghez a szükséges lépések megtétele iránt. Bártfa város vásárrendtartási szabályrendeletének módosítása terve kapcsán, melynek magva az elővetel tilalma és a ki- és átvitel engedélyhez kötése, fontos és aktuális kérdéssel foglalkozott a kamara, kimondván, hogy a helyi érdekű hasonló tilalmak alkotását aggályosnak tartja, mert azok végeredményben egyes vármegyékben súlyos nehézségeket idéznének elő, különösen éppen a kamara egyes részein. Ennélfogva e tilalmakkal is foglalkozni fog a kamara és kutatni fogja, mennyiben felelnek meg azok a tényleges szükségletnek és valódi közérdeknek. Ezután a közgyűlés a Kassa város adófelsőzólamlasi bizottságába újra megválasztotta rendes tagul *Balló* Ferencet s póttagul *Weisz* I. Leo kam. tagot, a gölnczbányai fémipar-szakiskola bizottságába pedig *Fiedler* Szilárd beltagot és *Valkó* Mihály kültagot, majd különböző személyi ügyeket és segélykérelmeket intézett el.

Különbő friss dunai halak kaphatók *Kun* Sándor fűszer- és halüzletében. Telefonszám 137.

Ifjúsági könyvtárak iskolák részére. A vall- és közokt.-ü. miniszter rendelete alapján a budapesti könyvkiadók alkalmi egyesülete a lubotényi, úgyszintén a poprádörösi áll. el. iskolák részére megküldötte az I ső típusú ifjúsági könyvtárt. Ezzel tehát nevezett két iskola a tanulók részére megfelelő könyvtárral el van látva.

A csefalvi erdőben halálos szerencsétlenség történt. A határbeli *Körtvélyessy*-erdőben hasábfát vágnak a csefalvi parasztok, a község jobb telkesei is munkára mentek, hogy ezzel is haszonnal töltsék a tél üres napjait. Márc. elején azonban halálos szerencsétlenség érte egyiküket. A falu egyik törekvő, jómódú gazdája esett áldozatul, kire egy fa zuhant és agyonütötte.

A Sajtószállás Bártfán épül. A VHOSz vasárnapi ülésén féligmeddig végleg állást foglalt, hol létesíti a fardt vidéki újságírók pihenésére szánt otthonát. Mint legmegfelelőbb helyet Bártfát szemelte ki, mely csudálatos gyógyhatású fürdőhely. A város akciót indított, hogy akik ezt megtehetik, a fürdőtelepen parcellázandó új építkezési területeken társas-otthonokat létesítsenek és a legmesszebbmenő előzékenységet helyezték kilátásba a VHOSz részére is, ha a tervezett sajtószállást Bártfa fenyveserdejében létesíti. *László* Lajos, bártfai fürdőigazgató és *Hegedűs* Ármin, a főváros műszaki tanácsosa és Bártfafürdő tervező műépítész is megjelentek az ülésen, hogy egyrészt megismertessék a fürdőhelyet, Sárosvármegye ezen ékességét, a hajdani Rákóczi-dominiumot. A fürdő csaknem valamennyi gyógyítóeszközzel és forrásvizekkel rendelkezik; fenyveserdejének meg nincsen párja meszsze földön. A város most évek hosszú sorára készített beruházási programot, melyre egyelőre másfél millió koronát fordítanak. A közel jövőben az elnökség a helyszínén fogja a telket kiválasztani, majd fokozott agitációt indít meg ország-szerte a költségek előteremtésére. Egyelőre az elnökség és igazgatóság részére városoktól és ünnepélyekből befolyt 4000 kor. áll ezen szép cél rendelkezésére. Bártfa város közönségének, a fürdő igazgatójának és műszaki tanácsosának az igazgatóság tolmácsolta hálás köszönetét eddigi előzékenységeért és a szövetség háza céljaira hozandó áldozatokért.

Aki mindennap következetesen használja az Odolt, az mai ismereteink szerint az elképzelhető legjobb száj- és fogápolást gyakorolja.

Ára: nagy üveg 2.— k, kis üveg 1.20 k.

Eltűnt katonák nyomozása. A cs. és kir. közös hadügyminisztérium, a magy. királyi honvédelmi minisztérium és a Magyar Vöröskereszt-Egylet hozzájárulásával és támogatásával a budapesti Tudósító Iroda múlt évi december óta KATONANYOMOZÓ-JEGYZÉK címmel lapot ad ki, amely kizárólag az eltűnt katonák felkutatását célozza s a kutatás sikerességének előmozdítására sok keresett katona arcképét is közli. A lap, melynek élén gr. *Batthyány* Lajos és gr. *Hadik-Barkóczy* Endre főmegbízottak állanak, havonként kétszer jelenik meg legalább 15,000 példányban és az összes csapattesteknek a harctérre és a front mögött, az összes kórházaknak Magyarországon és Ausztriában, valamint a hadifogságból hazatért rokkant katonáknak hivatalból ingyen küldetik meg. A lap felelős szerkesztője B. *Virágh* Géza. A kutatások közlési feltételei megtudhatók a KATONANYOMOZÓ-JEGYZÉK szerkesztőségében és kiadóhivatalában (Budapest, IV., *Váci-utca* 38., I. emelet).

Használjunk posta hadisegély-bélyeget!

A tótsóvári erdőhivatal 200 köbméter fenyőhaszonfa és 65 köbméter tölgyrönkő árverésére hirdet pályázatot márc. 17-iki határidővel. Az érdeklődők forduljanak közvetlenül az erdőhivatalhoz.

A Nemzeti Áldozatkészség Szobrának végrehajtó-bizottsága a háborúban elesett hősök özvegyei és árvái, valamint a rokkantak országos alapjának gyarapítására jótékony akciót indított, amelynek tárgya az, hogy egy lovas-szoboralakot készíttetett fából s azt a nagyközönség által megvásárolt, pikkelyszerűen elhelyezett fémlemezekkel olyképen boríttatja be, hogy a páncéllemezek minden pikkelye hazafias áldozatot képviseljen. Az akció hivatásában és céljában gazdag és nemes. Ez a fából készült lovas-szobor nemcsak monumentuma kell hogy legyen a magyar szívek nemes megmozdulásának, hanem maga is egy gazdag áradású áldásos akció. Ez a szobor gyűjt a szenvedőknek és inségeseknek, a háborúban elesett hősök özvegyeinek, árváinak és a nagy viaskodás rokkantjainak. Amidőn a végrehajtó-bizottság Augusztó királyi főhercegasszony és Károly István királyi főherceg Ó császári és királyi fenségeik védnöksége, gróf Tisza István m. kir. miniszterelnök, Csernoch János biboros-hercegprímás és br. Haza Samu m. kir. honvédelmi miniszter díszelnöksége alatt megvalósítja ezt a kegyeletes és jóságos akciót, a magyar nemzet minden tagját felkéri a nemzeti áldozatkészségben való részvételre, mert egyrészt ez a szobor csak úgy képviseli igazán az egész magyar nemzet áldozatkészségét, ha a nemzet minden tagja hozzájárul, másrészt pedig, mert nemzeti jólétünk ügye az, hogy a háború utáni jövőben fejlődésünk útját ne állják a háború pusztításai nyomában támadt gondok és bajok s a nemzet szerencsétlen özvegyei és árvái s a nemzet rokkant mártírjai, mire a háború befejeztetik, már igénybe vehessék egy nagy nemzeti alap védelmét. A szobrot borító s az adakozó nevével ellátott bronzpikkelyek legkisebb megváltási ára 2 korona. A végrehajtó-bizottság azért szabta meg ily kis összegben az áldozatkészségben való részvétel minimumát, hogy a haza minden polgára leróhassa ezenképen is nemzeti adóját; természetesen a módhoz képest és általában az áldozatkészségnek nagyobb fokában való gyakorlására többféle árban állanak pikkelyek rendelkezésre. Így a legkisebb pikkelyes lemez ára magánosoknak címerrel 25 kor. Ugyanezen lemez ára címerrel családok részére 50 kor. Nagy lemez legkisebb ára címerrel magánosoknak 100 kor. s ugyanez családok részére 200 kor. A végrehajtó-bizottság jelvényt is készíttetett, amely reliefszerűen ábrázolja a lovas-szobrot. A Nemzeti Áldozatkészség jelvénye ez a zománczott művészi ércemlék, hogy a nagy célokban való együttérzésünk kifejezője legyen. Mindenki, aki részese ez akciónak, büszkén viselheti a jelvényt, mert ez a jelvény képviseli Magyarország népeinek az áldozatkészségben is megnyilatkozó egységességét. A jelvény ára 2 kor. Az előadottak értelmében érkezett hozzám, mint a vm. ált. népnevelő-egyesület elnökéhez felhívás, melyet hazafias kötelességnek tekintetem kartársaimmal, mint egyesületünk tagjaival megismertetni. A hazai jótékonyosság oltárára való adakozásnak eme nemes és emlékezetes formája mindenesetre figyelemre és pártolásra méltó, ezért a magam részéről is felkérem kedves kartársaimat, hogy anyagi módjukhoz képest, valamint adakozás révén igyekezzenek ezen nagyidőket hirdető akciót is felkarolni, hadd hirdessék a szobron a mi pikkelylemezeink is, a vármegye tanfőnökségének nemes adakozását és buzgólkodását, mely közreműködéséről a kartársak tájékoztató értesítéseim szíves örömmel veszem. Maradtam hazafias üdvözlettel Bártfán, 1916. febr. havában, *Schönvitsky Gyula* egyesületi elnök, áll. isk. igazg.-tanító.

Értesítés. Az orosz-lengyelországi Skarzynsko helységben felállított I. osztályú hadtápposta- és távirtdahivatal a magánposta- és távirtdaforgalomba bevonatott.

KUN KÁVÉ-KEVERÉKEI KITŰNŐEK!

Erzsébet-Otthon javára. A Mária Valéria főhercegnő Ötensége fővédnöksége alatt álló katonatiszti, katonai tisztviselői és polgári köztisztviselői özvegyek és árvák Budapest-Budafoki Erzsébet-Otthonának felépítési költségeire a vármegyei kir. tanfelügyelőséghez a következő összegek folytak be mint *gyűjtések*, illetve *adományok*, és pedig: Gajdos Elemér terjékfalvi r. kath. el. isk. tanítótól 7 kor. 52 fill.; Szklenár Pál keczerkosztolányi áll. el. isk. ig.-tanítótól 13 kor. 24 fill.; Schmidt László aranybányai áll. el. isk. tanítótól 1 kor. 51 fill.; László Izsák giráltyi áll. el. isk. h. ig.-tanítótól 5 kor.; Habermann József eperjesi orth. izr. el. isk. igazg.-tanítótól, a tantestület adományaképpen 10 kor.; Csanádi János somosújfalvi áll. el. isk. tanítótól 5 kor. 66 fill.; Kránitz Irén bércaizjai áll. el. isk. tanítónőtől 10 kor. 17 fill. és Matus József kajátai r. kath. el. isk. tanítótól 7 kor. 06 fill.; összesen 60 kor. 16 fill., mely összeget a kir. tanfelügyelőség az Erzsébet-Otthonnak továbbította.

Zola regénye a háborúról. Mintha a történelem megismétlődni készülne: a német ágyúk megint ott dörögnek és a német csapatok ott törnek diadalmasan előre a Maas mentén, ahol a francia nemzet nagy tragédiája az 1870—71-es háborúban lefolyt. A francia-német háborúnak csodálatosan izgalmas és oly sokban *nappainkra emlékeztető* képét idézi fel Zolának, a legnagyobb francia regényírónak «Összeomlás» című regénye, amelynek első teljes fordítása most jelent meg magyar nyelven a francia eredetinek 117-ik kiadása után. A hatalmas regény a nagy művész tökéletes fegyverzetével vezet végig bennünket a francia-német háború izgalmas tragédiáján; a hadseregek felvonulásától egész a *forradalom langjaiban elhamvadó Páris* gigászi képig. Ami a világtörténelem e két pillére között van: a sedani csata, a francia hadsereg züllése, Metz, a forradalom Párisban, Napoleon bukása, Bismarck és Napoleon találkozása, a háború vaslépteinek nyomában elpusztuló élet és világ: mindezt utólráhetetlen művészettel, megrázó erővel, mély erkölcsi érzéssel mutatja meg Zola. Akit a háború érdekel és izgat: olvassa el az «Összeomlás»-t, amely Kunfi Zsigmond művészi és magyaros fordításában a NÉPSZAVA-könyvkereskedés kiadásában jelent meg. A vaskos, ízléses kiállítású kötet ára 5 korona és minden könyvkereskedésben kapható.

Geschmackvolle, elegante u. leicht ausführbare Toiletten

WIENER MODE

mit der Unterhaltungsbeilage „IM BOUDOIR“. Jährlich 24 reich illustrierte Hefte mit 48 farbigen Modebildern, mehr als 2800 Abbildungen, 24 Unterhaltungsbeilagen und 24 Schnittmusterbogen

Vierteljährlich: K 3.50 = Mk. 3.—
Einzelne Hefte 60 h = 52 Pfennig

GRATISBEILAGEN:

- „Wiener Kinder-Mode“
- „Für die Kinderstube“
- „Für ältere und stärkere Damen“
- „Für Haus und Küche“
- „Schnittmusterbogen“

Schnitte nach Maß. Die Abonnentinnen erhalten eigenen Bedarf und den ihrer Familienangehörigen in beliebiger Anzahl gegen Ersatz der Spesen von 30 h = 30 Pfennige unter Garantie für tadelloso Passen. — Die Anfertigung jedes Toilettestückes wird dadurch jeder Dame leicht gemacht

Bestellungen bei allen Buchhandlungen und Zeitungsgeschäften sowie beim Verlag der „Wiener Mode“, Wien VI/2, Gumpendorferstraße 87. — Bei den Postanstalten zum amtlichen Tarif
Die „Wiener Mode“ ist sowohl in der österreichischen als auch in der deutschen Postzeitungsliste eingetragen

Az iglói m. kir. állami tanítóképző-intézet I. osztályába az 1916/17. iskolai évre 45—50 növendék vétetik fel. A jó bizonyítvánnyal folyamodó tanulók mind kedvezményben részesülnek. A részletes felvételi hirdetést megkeresésre mindenki megkapja az intézet igazgatóságánál.

Sárosvármegye munkás hadifoglyai.

Az őszi mezei munkálatok elvégzésével gazdaközönségünk az igénybevett hadifogoly munkásokat elbocsátotta. A télen át nincs részükre munkája, úgy hogy a foglalkoztatott foglyok száma nálunk a télen mintegy 600-ra redukálódott. A tavasz közeledtével azonban fokozódik a munka s hogy a tavaszi gazdasági munkálatokat simán elvégezhesék, a vármegye a tavaszra 4000 gazdasági munkás hadifogoly kirendelését kérte.

Fészekodvak ügye a háborúban. Csörgey Titusznak, a M. k. Ornithologiai Központ h.-igazgatójának ily című közhasznú értekezését, mely az ÁLLATVÉDELEM 1915. évi szept., okt. és novemberi számában jelent meg, az Országos Állatvédő Egyesület külön is kiadta csinos füzet alakjában. De még a madarak és fák napjának VI. évkönyvében is közlésezi az értekezést. A füzetből szívesen küld ügybarátainak.

Használjunk posta hadisegély-bélyeget!

A kassai kereskedelmi és iparkamara

nyomatékosan felhívja a timárok, a bőrkereskedők és a cipészek figyelmét arra a körülményre, hogy korlátozás alá eső bőrtöket bőrgyárak és timárok eladhatnak katonai személyek részére abban az esetben, ha azok felettes hatóságok által kiállított igazolvánnyal bizonyítják, hogy a vásárolt bőrmennyiség személyes szükségletek fedezésére szolgál, cipész- és más bőrszakmabeli kisiparosok pedig szabadon feldolgozhatják azt a bőrkészletüket, mely 1916. február 6-ikán már felvágva birtokukban volt. Közelebbi tájékoztatást e kérdésben a kamara készséggel nyújt. Továbbá közli a kamara az érdekeltekkel, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter mindazoknak a kereskedőknek és iparosoknak, kik már huzamosabb idő óta szolgálnak s akik tényleg nincsenek a fronton, hanem mögöttes országrészekben, sürgős üzletek elintézése céljából 8 napi s később időről-időre 1 napi szabadság engedélyezését az illetékes katonai parancsnokság útján kilátásba helyezte. Amennyiben ilyen természetű kérelmeket kívánának az érdekeltek hozzátartozói rövidebb szabadság iránt előterjeszteni, a kamara kérésükre hajlandó ezeket a kérelmeket véleménye kíséretében továbbítani. Végül a kamara közli még az érdekeltekkel, hogy országlengyelországi, valamint volhiniai megszállott területeken nagyobb érdeklődés mutatkozik magyarországi borok iránt, s hogy viszont ugyanezekből az országrészekből nagyobb mennyiségű heremagot lehetne hozzánk behozni. Az érdekeltek kereskedőknek a kamara szívesen szolgál közlebbi felvilágosításokkal és mindenestre az esetleg hozzá intézendő megkeresésekben a mennyiségnek és árak megjelölése kívánatos, úgy a felajánlott bor, mint a megvásárlandó heremag tekintetében.

«A Társ

Gazdasszon
nagyjelentő
A TÁRSASÁ
is gyönyörű
cikke Joach
Dezső Jegy
László regé
verse és tö
velt lap eg
számba M
címmel ére
cikket. No
a lap az í
László por
más közt»
és több e
a kedvelt
címlapján
sikerült fé
ára egész e
Kérjen mut
Duna-palota

Stec

Bergma
egyre nagyobb
ellen való ell
zásában való
Sok legnagyobb
nyomatékosan
Darabja 1 kor
Hasonlóképen
egy tu

A F. M.

Ma, amikor
gondolata,
nek egyik fő
káltassék a
kenyere, C
kormánybiz
ményezésére
a Felvidéki
Mozgalmána
után az orsz
síti a köteles
megmunkálá
hazafias kész
ha viszont
tékes munká
felügyeletérő
s pusztulás
A F. M. K.
oldásának is
az eszmét, h
junk kenyere
községekben
össze a gyer
berig szünet
reggeltől est
haza nem te
ismét a gy
ingyen enge
a község va
ingyenesen
váltva, vagy
tanítónő, le
előregedett
intelligencia
lelki vezetés
lakossága p
sági stb) ge
ad a gyermek
tartozóik, va
sága, amely
kanálka leve
meket szá
meg is kere
vármegyék
felvidéki pü
hogy hatós

«**A Társaság.**» Hegedüs Lórántnak a Magyar Gazdasszonyok multkori hangversenyét bevezető nagyjelentőségű beszédét közli egész terjedelmében **A TÁRSASÁG** multheti száma. Az olvasmányok is gyönyörű beszéd mellett Dobay István érdekes cikke Joachim porosz királyi hercegről, Malonyay Dezső «Jegyzeteimből» című színes tárcája, Lakatos László regényének folytatása, Somlyó Zoltán szép verse és több apró aktualitás egészíti ki a kedvelt lap egyre növekedő érdekességét. Az ehetszámba Malonyay Dezső írt «Magyar társaság» címmel érdekes és sok igazságot hirdető vezetőcikket. Novellát Lőrinczy György tollából közöl a lap az író most megjelent kötetéből. Lakatos László pompás regényének folytatása, az «Egymás közt» rovat aktualitásai, külföldi tárcák, versek és több érdekes apró közlemény egészíti ki a kedvelt hetilap új számának tartalmát, mely címlapján ezúttal a bolgár királyné kitűnően sikerült fényképét hozza. **A TÁRSASÁG** előfizetési ára egész évre 18, félévre 10, negyedévre 5 kor. Kérjen mutatványszámot. Kiadóhivatal: Budapest, Duna-palota szálló.

Steckenperd- liliomtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő széplő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr és szépség gondozásában való föltűnőhatatlanságáért. **Ezernyi elismerőlevél!** Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ügyeljen nyomatékosan a Steckenperd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertüzletekben stb. Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera liliomkrémje (80 fillér egy tubus) Kitűnő szer női kezek gondozására.

A F. M. K. E. háborús gyermekkertjei.

Ma, amikor az egész országot áthatja annak a gondolata, hogy a háború győzelmes befejezésének egyik főfeltétele, hogy az országnak megmunkáltassék a földje és biztosítottassék mindannyiunk kenyere, **Craus István**, Nyitramegye főispán-kormánybiztosa, az egyesület elnökének kezdeményezésére életrevaló mozgalmat kezdeményez *a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület*. Mozgalmának az a vezető gondolata, hogy miután az ország férfi-közönsége a harctéren teljesíti a kötelességét, az asszonyra hárul a föld megmunkálásának a kötelessége. Az asszony hazafias készséggel teljesíti is ezt a kötelességét, ha viszont a társadalom addig, amíg ő verejtékes munkáját végzi, gondoskodik a gyermekei felügyeletéről, hogy azok föl ne gyútsák a házat s pusztulás veszedelmébe ne ejsék a községet. A F. M. K. E. elnöksége mindjárt a kérdés megoldásának is megadja a kulcsát, amikor fölveti az eszmét, hogy amíg a családanyák mindnyájunk kenyéréért munkában állanak, azokban a községekben, ahol óvodák nincsenek, gyűjtsék össze a gyermekeket (például a májustól októberig szünetet tartó iskolákban) és tartsák őket reggeltől estig felügyelet alatt, amíg az anyjuk haza nem tér a munkából és át nem veheti ismét a gyermekeit. Az iskolát mindenestre ingyen engedi át erre az istenes célra az állam, a község vagy a felekezett. A felügyeletet szintén ingyenesen elvállalná a község intelligenciája fölváltva, vagy az iskolai szünetet élvező tanító vagy tanítónő, legrosszabb esetben pedig a község előregedett és munkaképtelen lakossága. Az intelligencia végezné a gyermekek szellemi és lelki vezetését, a község öreg és munkaképtelen lakossága pedig a gyermekek személyi (tisztasági stb.) gondozását. Élelmezést pedig szívesen ad a gyermekeknek az anyjuk vagy a hozzátartozóik, vagy pedig a község melegsívű lakossága, amelynek bizonyára mindig lesz egy-egy kanálka levele vagy főzeléke a szegényebb gyermekek számára. A F. M. K. E. elnöksége már meg is kereste a működési területéhez tartozó vármegyék egyházi és politikai hatóságait, a felvidéki püspököket, főispánokat és alispánokat, hogy hatóságaik területén lehetőleg sürgősen

szervezzék meg ezeket a háborús gyermekkerteket, amelyek *a társadalom minden újabb megterhelése nélkül* megadják a családanyáknak a lehetőséget, hogy a harctéren küzdő férfiak helyett családjaiknak és mindnyájunknak a megélhetés főfeltételeit megszerezhessek. A F. M. K. E. elnöksége megtiszteltetésnek venné, ha ezt a tervét a testvér közművelődési egyesületek s a működési területén kívül álló vármegyék egyházi és politikai hatóságai is magukévé tennék.

Német akció a kárpáti falvakért. Megemlékeztünk arról, hogy a Haboruban Feldült Tűzhelyeket Újrafelépítő Orsz. Bizottság elvállalta Gerdauen keletporoszországi város hadigyámságát, aminek ellenében Németország birodalmi akcióit indít a Kárpátokban elpusztult helységek javára. Gerdauen keletporoszországi város kormányzata értesülvén erről az elhatározásról, a következő táviratot intézte gr Khuen Héderváryhoz, az Orsz. Bizottság elnökéhez: „Mélyen meghatva a Haboruban Feldült Tűzhelyeket Újrafelépítő Orsz. Bizottságnak attól a nagylelkű elhatározásától, hogy Gerdauen város felett a hadigyámságot elvállalja, Nagyméltóságodnak, mint az Orsz. Bizottság elnökének legmelegebb és leglelkesebb hálánkat fejezzük ki. Teljes mértékben méltányoljuk és különösen büszkék vagyunk arra, hogy városunk éppen a Keletporoszországnak szánt magyar segítségben részesül. Nagyméltóságod iránt kiváló tisztelettel: br. Braun tartományi tanácsos, Plewka polgármester, Leidenreiter igazságügyi tanácsos, a városi képviselőtestület elnöke.” A németországi «Ostpreussenhilfe» ügyvezető-bizottságának elnöke, br. Lüdinghausen pedig a következő távirattal fordult gr Khuen-Héderváry Karolyhoz: „A Nagyméltóságod elnöklete alatt álló Haboruban Feldült Tűzhelyeket Újrafelépítő Orsz. Bizottságnak az a nagylelkű elhatározása, hogy a közös csatamezőkön megpecsételt német-magyar verszövetség megerősítésével elvállalja Gerdauennek, az oroszduíta keletporoszországi városnak társhadigyámságát, Németországban mindenütt örvendő visszhangra fog találni és útját fogja egyengetni e közös ellenségétől feldült magyar kárpáti falvak javára megindítandó németországi akciónak. Kérem Nagyméltóságodat, engedje kifejeztem személyes hálás köszönetemet is azért az értékes támogatásért, melyet annak a Keletporoszország felsegítésére szánt akciónak juttatott, melyet én hívtam életbe. Német hőseink sírjainak kegyeletes ápolásával Nagyméltóságod és a magyar hatóságok a hálának elmu'hatatlan emlékéit fogják belevésni a német szövetségesek szívébe. Szövetségesi hűséggel üdvözli br. Lüdinghausen kir. kamarás, az «Ostpreussenhilfe» ügyvezető elnöke és a Gerdauen hadi-segítségére alapított Berlin-Wilmersdorfi Egylet elnöke.”

BETEGEK ÉS ROKKANTAK RÉSZÉRE NÉLKÜLÖZHETETLEN

a hygen. légmentesen elzárható

SZOBA-KLOZETT

Teljesen szagtalan, díszkrét, székes formájában és minden kivitelben kapható.

MINDEN SZOBABAN FELTÜNÉS NÉLKÜL FELÁLLITHATÓ!

HEYDER ÉS KILLIÁN

hygen. légmentesen elzárható szobaklozettek, száraz klozettek, Bidet és betegasztalkák különlegességi gyára

Barna vagy fekete bőrposztóval párnásva, porcelán vagy emalli vödörrel. Ár: csomagolva és bérmentve 70 kor. Párnázatlan és fodor nélkül csak 66 k.

Puha fából, barnára fényesre emalli vödörrel. Ár: csomagolva és bérmentve 58 kor. Reményfából 60 kor.

WIEN XVI.,

Paletzgasse 22-24.

Arjegyzék és ismertető ingyen és bérmentve.

Pályázat. A kassai keresk. és iparkamara közli, hogy a cs. és kir. közös hadügyminiszter március első felében előirásos bélel-vászonszövetekre, ruhaposztókra, kész posztógarnitúrákra, len-, esetleg pamutvászon nyári egyenruhákra, kender hevederekre és takarmánykötelekre szállítást hirdet Felvilágosítások a kamara hivatalában megszerezhetők.

□ SZINHÁZ ÉS ZENE. □

A rezervista-kadét.

— Életünket és vérünket!... —

Bemutatja az *Olympia* márc. 15., 16. és 17-ikén.

A tavalyi szezonot kitűnő eredménnyel zárták le a mozdirektorok, ám a pompás mérleg mögött ott lovagolt a sötét gond: mi lesz a jövő szezonban — a filmhiány miatt. Lassan-lassan azonban kiderül, hogy ez az aggodalom fölösleges volt, olyannyira, hogy amikor még Franciaország, Olaszország filmjei korlátlanul jöhettek, még akkor sem került a közönség elé annyi film-attrakció, mint az ideai szezonban. A Mozgókép-Otthon például gyors egymásutánban már harmadízben hoz olyan filmet, amik külön-külön mást és mást reprezentálnak, de egyformán rászolgáltak arra, hogy a mozi-közönség legszélesebb rétegei mozduljanak meg a kedvükért. A legújabb film, «**A rezervista-kadét**» az aktuális filmeket reprezentálja, oly méretekben, a művészi és technikai eszközök igénybevételének oly grandiozitásával, amivel elére rugtat minden eddig látott ilyenmű filmnek. Több ez a film, mint — aktuális. Ez a film dokumentum. Dokumentuma a mai időknek. A mai idők teljes lelke benne van, mert meséjében egyformán ott lüktet a frontotúli és a frontmögötti élet; a katonái épp úgy, mint a civilé; éppen mert a hőse — tartalékos. Az, aki egyúttal az igazi hőse ennek az egész világháborúnak. Egy rezervista-kadét, aki elszakad a családjától, hogy vért, ha kell, életét áldozza a hazáért. Hányan nincsenek közöttünk, akit szívén nem érint — sokakat a gyász minden keservetességével — ez az egy mondatba komprimált mese! Amint-hogy, de sok köny is fog elfolyni e filmnek láttán!

Hogy mi van minden e fimből, minek részletezzük? Ismételjük, benne van a mai polgári élet és benne van a háború; hogy pontosak legyünk, a háborúnak az a részlete, ami az olasz határon folyik, amennyiben a rezervista kadétot erre a harctérre rendeli a kötelesség. De nem kulissza-harctér ám ez, hanem a valódi. Hogy a film gyár miképpen tudta megkapni operatőrje szánára a hadvezetőségtől a harcteret, annak minden nagyszerű izgalmával, terepcsődáival, nem tudható; de hogy a film, mint harctéri-film is ver minden eddig látottat, szent bizonyosság. Ha majd ránk virrad a béke, persze megindul a nagy csereüzlet a ma még ellenséges államok filmgyárai között. E csereben a legnagyobb értéke ennek a filmnek lesz.

Érezte ezt a gyár is, mert a kisérő muzsikát nem kisebb emberrel iratták, mint Lehár Ferenc; vagyis a film **másfélórás Lehárhangversenyhez is juttat**, ami a Mozgókép Otthon megerősített zenekara révén pompásan jut érvényre. A két főszerep Lian Haidnál és Marischkánál kitűnő kezekben van... De érezte e film nagyszabású voltát a direktor, Décsi Gyula is, prologust iratván Pásztor Árpáddal, a jeles poétával; elszavalására pedig Paulay Erzsit, a Nemzeti Színház kitűnő művésznőjét kérte föl. Az erővel megírt poéma a legnagyobb mértékben érvényesült a művésznő megkapó előadásában, aki a zúgó tapsokra még ráadást is adott, a Farkas Imrének egy fölötté határos harci költeményét.

Felölös szerkesztő:
Dvortsák Győző.

Kiadótulajdonosok:
Koós Ernő és Frigyes.

Papirzsineg

kenderfonalat, spárgát és kötelet teljesen pótol. Jó, erős és olcsó. Minden vastagságban azonnal szállítható pécsi raktárunkból. Kivánatra minták és ajánlat vágott zsákzsinegről is.

**Pécsi Kereskedelmi és Iparbank Részvény-
:: társaság árúosztálya Pécssett. ::**

Fehér superior

csomagoló papir, legjobb minőségű, 40, 50 és 60 kg.-os 63×90, 100 és 120 kilogrammos 90×126 nagyságban pécsi raktárunkból azonnal szállítható. Előnyös árak!

Legszébb s legalkalmasabb kegyelet elesett hőseink emlékére

★ a rózsák ültetése! ★

Szomorú-rózsafák legszebb példányokban, magasság szerint...
Futórózsák remek színekben és új fajokban 80 f-2 K-ig
Polyantha-rózsák sokféle remek színekben 80 „-150 „
Magas és félmagas rózsafák tiszta nemes fajokban 1:60-2:50 „
Tea-, Teahybrid- és Remontant-bokorrózsák 60 f-1 K-ig
Valamennyi rózsák nemes, fajtiszta, egészséges gyökérrel és nével. Továbbá kerttulajdonosoknak ajánlok: valódi ezüst-fenyőket, különféle díszbokrokat és díszvirágokat, pöszmété- és ribizkefácskákat s bokrokat, cordon, spalir, palmetta, magas és törpe gyümölcsfákat. Az összes növények a Heckmann-féle híres dresdneri kertészetből erednek. Rendelések és előjegyzések minél előbb kéretnek. Mauks Kálmán ügynőksége.
Iroda: Eperjes, Szebeni-út 2. sz., a régi kaszárnyában.

Irodai magántisztviselő esti magánfoglalkozást

keres. Megkeresések a kiadó-hivatalba intézendők. □□□□□

Zongoraórákat

ad e téren hosszú idő óta működő tapasztalt tanítónő. □□□

Cím e lap kiadóhivatalában.

Nagyszertien bevált a harcúterén küzdőknek és általában mindenkinél mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. eseteiben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvegje K -80, 140, 2-.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prága 1, Elisabethstr. 5.

Naponkénti szétküldés.

Legjobb eredményt

□□□ érünk el, ha □□□ az EPERJESI LAPOKban □□□ hirdetünk! □□□

Kiadó lakás

:: május 1-jétől Kassai-út 22.sz.alatt 4 szoba mellék-helyiségekkel dísz- s gyümölcsös-kertben; esetleg istálló, kocsiszin; valamint kiadó üzleti helyiség Fő-utca 53. sz. alatt, egy szept. 1-jétől.

Közelebbi felvilágosítás ugyanott :: vagy a tulajdonosnál, Fő-utca 53. sz.

Dessewffy Arisztid-utcán egy

NAGY KERT

eladó.

Értekezni lehet Kálvária-u. 19. sz. alatt.

HALTENBERGER BÉLA □ KASSA.

:: RUHAFESTŐ-, ::

VEGYTISZTÍTÓ- ÉS
GŐZMOSÓGYÁR.

■
■
ÁTVÉTELI ÜZLET
EPERJESEN FŐ-U.
23. SZÁM ALATT.

Amennyiben a gyár jelenleg □ is teljes üzemben van, □

ruhák, egyenruhák, függönyök stb.

most is a rendes módon festetnek és tisztítanak.

Gallér- és kezelőtisztítás a szokott szép kivitelben.

Gyászesetben ruhák festése feketére.

A munkáltatási idejére ajánlunk elsőrendű pestvárosi fehér tábla- és kitűnő vidéki perzselt

munkásszalonnát, valamint pestvárosi disznózsirt

a legmérsékeltbb árban. Felhívásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznózsír- és szalonnagykereskedők, Budapest, IX., Hentes-utca 17.
Sürgőny cím: „Weiszefett, Budapest”. Interurban távbeszélő „József” 14-50.

Veszünk

burgonyát,
hordós-káposztát,
disznózsirt,
száritott gombát

legmagasabb áron. □□

• Eperjesi Keresztény - Fogyasztási Szövetkezet.

Kiadó egy kényelmes, szépen butorozott szoba

külön bejárattal, április hó 1-jétől, egy vagy két személy részére. ■■

Cím: Fő-utca 101., az emeleten.

Milliók

használgák

Köhögés

rekedtség, hurut és nyalkasodás, görcs és hőkhurut ellen

KAISER MELLKARAMELLÁIT

□□□ a három fenyő védjeggyel. □□□

6050 közejegzőileg hiteles bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól igazolják a biztos sikert.

Nagyon alkalmas és jóízű cukorkák!
Csomagja 20 és 40 fill., doboza 60 fill.
Kapható Eperjesen: Molitorisz István, Korn Vilmos, Williger Pál gyógyszerárakban és Pálesch Árpád drogériájában, - Bártfán: Tirscher István gyógyszerárakban.

E

Előfizető
Egész évről
Félévre
Negyedévre
Hirdetési díj
petitsor egys.
15 f. Részlet

a lelkiismeret az angol kiköltözött most, mikor van, most, átadások leg

A világ határainkat Rémes bíró most a verő otthonmarad nek meg javul, hanem nak ki a kir bent marad Nincsen ár nem szökke tékben, am

Nem új n S bár m munk medd kiáltásáról, tényeket a j szögezzük le Statistika vállalatának statisztika ve dolatokat, m

Brede

Igen érdeke levelekben az mények között a legtöbben cs lom arra, hogy helységben élő ban és a messz felől, s kérdése kérjen fiától eg avagy egyéb k kintetében. Így levelében az a fiát arra kéri, méltó tud m az iskolaügyről 1792. jan. 23-neki, hogy: « írsz a soproni

FÜSZ
KÁK